

CONCEPT Notulen Statenvergadering van 15-12-2023

INHOUDSOPGAVE

Notulen 15 december 2023

	Presentielijst	Pagina 5
1	Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda	Pagina 7
2	Afscheid en installatie nieuw Statenlid tot Provinciale Staten	Pagina 7
3	Installatie nieuw Burgercommissielid	Pagina 7
4	Spreekrecht externen	Pagina 9
5	Vragenuur	Pagina 9
6	Notulen	Pagina 10
7	Voorraadagenda	Pagina 9
8	HAMERSTUKKEN	Pagina 10
8.1	G-23-015 Statenvoorstel inzake Zienswijze ontwerpbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling RUD Limburg Noord, brief GS van 7 november 2023 (GS DOC-00574181)	Pagina 10
8.2	G-23-016 Statenvoorstel inzake Zienswijze ontwerpbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg, brief GS van 7 november 2023 (GS DOC-00574218)	Pagina 10
8.3	P 23-012 Statenvoorstel Controleprotocol accountantscontrole 2023	Pagina 10
8.4	G-23-014 Statenvoorstel inzake Bijstelling kredietbesluit project Parkstadroute, brief GS van 7-11-2023 (GS DOC-00566606)	Pagina 10
9	BEHANDELSTUKKEN	Pagina 11
9.1	TWEEDE GEWIJZIGD G-23-012 Statenvoorstel Legesverordening 2024, brief GS van 12-9-2023 (GS DOC-00533687)	Pagina 11
9.2	TWEEDE GEWIJZIGD G-23-013 Statenvoorstel Grondwaterheffingsverordening 2024, brief Gedeputeerde Staten van 31 oktober 2023 (GS DOC-00570851)	Pagina 18
9.3	GEWIJZIGD G-23-006 Statenvoorstel inzake besluit tot indiening van een verzoek tot onteigening met het oog op de realisatie conform inpassingsplan van de reconstructie N280 Leudal, brief GS van 29-08-2023 (GS DOC-00486610)	Pagina 21
10	Moties vreemd aan de orde van de dag	Pagina 42

**Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van
15 december 2023**

Voorzitter

Roemer, E.G.M.

Statengriffier

Pregled, mr. A.O.J.

Leden

Partij

Aanwezig

Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bijnen, H.M. van	PVV
Blijlevens, R.P.	JA21
Bloi MA, J.M.	VVD
Bommel, C.P.G. van	BBB
Bosch, M. Th.	PVV
Claassen, drs. R.A.B.	PVV
Dautzenberg, A.P.G.M.	GroenLinks
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Driessen, R.B.	Forum voor Democratie
Fischer, mevrouw A.M.J.N.	50PLUS
Franssen, R.F.R.P.	BBB
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-LIMBURG
Goossen, I.J.G.	BBB
Hanegraaff, dr. M.C.	CDA
Huizing, J.	BBB
Ijpelaar, W.A.J.	CDA
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV
Koopman M SEN, mevrouw S.N.	VVD
Loomans, ir. P.J.M.	Horizon
Maillé, S.	VVD
Megens, B.J.M.H.	PVV
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Nijenhuis, D.J.	BBB
Nijskens, H.L.M.	VVD
Pelzer, ing. E.M.	VVD
Peters, A.C.P.	LOKAAL-LIMBURG
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Pol, mevrouw H.A. van der	BBB
Queisen, A.G.M.	BBB
Schoolmeesters, mevrouw A.M.A.	BBB
Schuuring BA, mevrouw E.A.	PvdA
Smeets, C.A.H.	SP
Sol MSc, H.P.A.	GroenLinks
Vaessen, L.A.P.	D66
Waajen-Crins, mevrouw drs. A.P.H.	CDA
Wesseling, mevrouw A.	D66
Wetemans, C.C.M.	BBB

Wolters, mevrouw L.C.C.M.
Wolters Gregório, J.
Zeedzen, D.

PvdA
SP
BBB

Het College van Gedeputeerde Staten

Roemer, E.M.(CdK)
Caldenberg, M. van
Demollin-Schneiders, mevrouw E.A.M.B.
Faassen, L.
Kuntzelaers, J.J.M.
Satijn, S.H.M.
Theuns, M.L.M

Afwezig

Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.
Hermans, L.J.
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.
Kuiper, mevrouw L.Y.M.
Schyns MSc, P.F.M.

CDA
PVV
D66
SP
JA21

Overige aanwezigen

-

Notulist

Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Ik open de vergadering en heet u allen van harte welkom bij deze laatste Statenvergadering van het kalenderjaar 2023, tenminste, in ieder geval de geplande. Je moet nooit de goden verzoeken. U gaat er uiteindelijk over, maar ik ga ervan uit dat u het met me eens bent. Ik heet iedereen welkom hier in de zaal, op de publieke tribune, de mensen die de vergadering via een andere locatie volgen en ben uiteraard ook weer blij met de vertegenwoordiging van de pers. Fijn dat ook u er vandaag weer bij bent. Ik heb afmeldingen ontvangen vandaag van de zijde van PS van de heer Schyns, de heer Hermans, mevrouw Jenneskens, mevrouw Absil en mevrouw Kuiper. De heer Blijlevens heeft aangegeven iets later aan te sluiten. Er is ook een fotograaf aanwezig. Dat zult u straks zien. Dat heeft ook alles te maken met afscheid en installaties van vandaag. Bij de opening van de vergadering van vandaag is een quorum vereist. De griffier en ik hebben voorafgaand aan de opening aan de hand van de presentielijst geconstateerd dat aan dit vereiste is voldaan. Conform het Reglement van Orde worden de moties vreemd aan de orde van de dag uiterlijk bij de vaststelling van de agenda van de Statenvergadering ingediend. Dus als u nog wat in petto had, dat moet u wel heel erg snel zijn. Tot dusverre zijn er zes moties vreemd aangemeld. Indien er bij één van de stemmingen verzocht wordt tot hoofdelijke stemming, dan zal door middel van loting bepaald worden waar we beginnen. Dat is bij de heer Vaessen. Voor zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten geldt dat u in de eerste en tweede termijn vanaf het spreekgestoelte kunt spreken. Interrupties gaan via de interruptiemicrofoon. U heeft vijf keer de mogelijkheid voor een interruptie en het is mogelijk om twee keer een vervolgvraag te stellen, zoals altijd. Dan komen we nu aan bij het vaststellen van de conceptagenda van de Statenvergadering. Zoals gezegd, er zijn zes moties vreemd. Kunnen wij leven met deze vergadering, waarbij twee agendapunten die nog bij besprekstukken stonden zijn verhuisd naar de hamerstukken, waarbij bij één van die hamerstukken gevraagd is voor een stemverklaring en uiteraard gaan we dat dan ook zo doen. U kunt instemmen met de agenda? Dat is het geval. Dan is conform besloten.

2 Afscheid en installatie nieuw Statenlid tot Provinciale Staten

3 Installatie nieuw burgercommissielid

De voorzitter: Dames en heren, dan zijn wij nu aangekomen bij het afscheid van de heer Claassen en bij het nieuw installeren van een Statenlid en burgercommissielid. Alvorens we overgaan tot die toelating en installatie wil ik uiteraard eerst het woord richten tot de heer Claassen, die vandaag voor de laatste keer in de hoedanigheid, nog net, voor een paar minuten, als Statenlid in de zaal aanwezig is. Geachte leden van Provinciale en Gedeputeerde Staten, geachte aanwezigen, beste René. Nou, zo zijn we dan toch aan het einde van de ... Nee, dat is de andere. Zo ziet u maar, ook ik ben toe aan vakantie. Goh, hier staat nog een keer 'beste René'. Dames en heren, vandaag nemen wij afscheid van René Claassen en daarvoor richt ik heel graag kort het woord tot jou, René. Laat me helder zijn, voor de totstandkoming van deze tekst heb ik, en dat beloof ik, geen chatGPT gebruikt. Dan weet u dat vast. Mocht er iets in staan, dan ligt het gewoon helemaal aan mij. René, je kandideerde je voor de verkiezingen voor de Tweede Kamer, op de lijst van de PVV. Namens die partij was je ook lid van de gemeenteraad in Landgraaf en fractievoorzitter hier in het Limburgse Parlement. Namens die partij nam je na een afgetekende verkiezingsoverwinning daadwerkelijk plaats deze week, vorige week, deze week, vorige week, vorige week, ja, het gaat snel, in de Tweede Kamer in Den Haag, een prachtige plek en een plek waar ik ook zelf nog met ongelooflijk veel plezier aan terugdenk. Een plek waar je echt het verschil kunt maken, agenderen wat je belangrijk vindt voor Nederland en waar ik van uitga zeker ook voor ons prachtige Limburg. Ik las in jouw afscheidsbrief immers dat je goed voor Limburg zult zorgen, ook vanuit de Kamer. Voor alle zekerheid heb ik dat hier nu maar gewoon even herhaald, zodat iedereen dat weet. Vorige week zag ik je ook voorbijkomen in een heel leuk filmpje op de website van de NOS en ook bij een podcast, waarin je in één keer hard wegliep bij de vraag of je ook minister ging worden. We wachten het allemaal rustig af. Maar je vertelde ook dat jouw collega's bij de Zuyd Hogeschool trots op je zijn dat je naar de Tweede Kamer gaat. Ik snap die trots en ik denk dat iedereen dat mag zeggen als hij op die plek als volksvertegenwoordiger mag gaan werken, dat je daar ongelooflijk trots op mag zijn. Het past ook bij je, want je bent immers een ambitieuze volksvertegenwoordiger. Net als

iedereen kun je je tijd echter maar één keer gebruiken. Je kiest er weloverwogen voor om die tijd vanaf nu in te zetten vanuit Den Haag om het leven van de Landgravenaren, de Limburgers en de Nederlanders een beetje beter te maken. Volgens mij heb je voor jezelf besloten om veel op en neer te rijden. Dat is wel zes uur op een dag. Ik ben benieuwd of je dat gaat bevallen. Ik dacht dat in het begin ook. Ik ben toch wel vaker dagen gebleven, omdat die reistijd nog best wel lang is of je moet er werktijd van kunnen maken. Maar je hebt het er in ieder geval voor over om dat te gaan doen en ook om je roots hier te laten. Dat siert je enorm. Inmiddels heb je ook je eerste wapenfeit al achter je naam. Samen met je collega Fleur Agema heb je voorgesteld en voor elkaar gekregen om een ongelooflijk grote lijst voorgestelde debatten in elkaar te proppen en terug te brengen naar zeven. Dat is nog eens efficiënt werken. Het comprimeren van de democratie tot de kern lijkt me dan ook een prachtige start van jouw Kamerlidmaatschap. René, je was in ons midden vanaf 28 maart 2019 en maakte als Statenlid dus een hele bijzondere periode mee. Je vertelde me dat je veel hebt mogen leren tijdens deze dynamische periode en dat je deze zaal hebt ervaren als een warme omgeving vol professionaliteit, collegialiteit en vaak ook eensgezindheid. Een plek waar iedereen zichzelf kon zijn, ook als die eensgezindheid er niet was. Neem dat gevoel mee naar Den Haag. Ik denk dat ze het daar ook goed kunnen gebruiken. Dank, René, voor al jouw inzet hier, voor de 786 keer dat je je stem hebt uitgebracht in dit parlement, waarvan de meeste keren voor. Gewoon een constatering. Je bent een scherp debater, die het politieke spel heel erg goed snapt. Binnen de randen van wat haalbaar is, heb je jouw standpunten altijd met stevigheid en vaak ook met humor voor het voetlicht weten te brengen. Soms met een beetje hulp van chatGPT, maar altijd netjes binnen daartoe afgesproken spreektijd. Dat is ook een groot compliment waard. Beste René, namens ons allemaal ongelooflijk bedankt voor je inzet en weet dat de bronzen poort van ons gouvernement altijd voor je open staat. Heel veel succes in Den Haag. Het ga je goed.

Dames en heren, vanwege het afscheid van de heer Claassen zal een nieuw Statenlid toetreden tot Provinciale Staten. Volgens het proces-verbaal van het Centraal Stembureau van de verkiezingen van Provinciale Staten is dat de heer Hoks. Daarnaast zal er een nieuw burgercommissielid toetreden en dat is de heer Thijs Klaassen. Dat is met een 'k', om alle misverstanden te voorkomen, ook van de fractie van de PVV. Ter voldoening van hetgeen gesteld in het Reglement van Orde voor de vergadering van Provinciale Staten is er een commissie van drie leden ingesteld voor het onderzoek van de geloofsbrieven van het nieuwe Statenlid, te weten de heer Dautzenberg als voorzitter, mevrouw Depondt en mevrouw Plusquin. Ten dienste van het onderzoek van de geloofsbrieven, overeenkomstig het bepaalde in het Reglement van Orde voor de vergadering van Provinciale Staten zijn overlegd een opgave van alle door hem beklede openbare betrekkingen en een gewaarmerkt afschrift uit de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, waaruit de huidige woonplaats, geboortedatum en -plaats, alsmede Nederlanderschap en het niet uitgesloten zijn van het kiesrecht blijken. Ik verzoek de heer Dautzenberg als voorzitter van de Commissie voor Onderzoek van de Geloofsbrieven vanaf het spreekgestoelte verslag uit te brengen omtrent de gedane onderzoeken.

De heer Dautzenberg: Dank u wel, voorzitter. De Commissie voor Onderzoek van de Geloofsbrieven heeft de geloofsbrieven onderzocht van de heer Hoks. De commissie heeft de geloofsbrieven in orde bevonden. De heer Hoks is door de voorzitter van het Centraal Stembureau op 8 december 2023 benoemd tot Statenlid. Deze benoeming is op 14 december door hem aangenomen. De heer Hoks heeft een verklaring openbare betrekkingen aangereikt. Vervolgens heeft de commissie aan de hand van een uittreksel uit de basisregistratie personen vastgesteld dat hij voldoet aan alle in de Provinciewet gestelde eisen. Er is niets gebleken van met het lidmaatschap van Provinciale Staten onverenigbare betrekkingen. De commissie adviseert Provinciale Staten dan ook de benoemde toe te laten tot Provinciale Staten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Dautzenberg. Ik wil graag de leden van de Commissie voor Onderzoek van de Geloofsbrieven danken voor de verrichte werkzaamheden. Overeenkomstig het verslag van de Commissie voor Onderzoek van de Geloofsbrieven constateer ik dat er geen wettelijke beletselen zijn om het kandidaat-Statenlid toe te laten. Ik verzoek de bodes het kandidaat-Statenlid en het nieuw te installeren burgercommissielid naar de interruptiemicrofoon te begeleiden. Aan de orde is de beëdiging respectievelijk

het afleggen van de verklaring en belofte overeenkomstig artikel 14 van de Provinciewet. Daartoe leggen alle nieuw te benoemen Statenleden en burgercommissieleden in handen van de voorzitter de in artikel 14 van de Provinciewet voorgeschreven eed, respectievelijk belofte af. De heer Hoks heeft aangegeven de eed te willen afleggen. De heer Thijs Klaassen heeft aangegeven de verklaring en belofte af te leggen. De Gedragscode Bestuurlijke Integriteit is door beiden al op een eerder tijdstip getekend. Ik zal zo meteen de tekst van de eed en van de verklaring en belofte voorlezen bij de interruptiemicrofoon. Eerst de eed voor het Statenlid en daarna de verklaring en belofte voor u als burgercommissielid. U stapt vervolgens naar de interruptiemicrofoon en zegt bij de eed 'zo waarlijk helpe mij God almachtig', terwijl u twee vingers aaneengesloten omhooghoudt. Als u de verklaring en belofte aflegt, zegt u 'dat verklaar en beloof ik'. 'Ik zweer dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.'

De heer Hoks (PVV): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De voorzitter: Dank u wel. Voor u. 'Ik verklaar dat ik, om tot burgercommissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgercommissielid naar eer en geweten zal vervullen.'

De heer Klaassen (PVV): Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dan mag ik u als eerste allebei van harte feliciteren met deze heel eervolle functie. Gefeliciteerd en heel veel succes. Dan schors ik nu voor enkele ogenblikken, zodat u beide heren kunt feliciteren en u de heer Klaassen nog de hand kan drukken en hem succes kan wensen. Vergadering geschorst.

4 Spreekrecht externen

N.v.t.

5 Vragenuur

N.v.t.

[SCHORSING]

7 Voorraadagenda

De voorzitter: Dames en heren, zou u zo vriendelijk willen zijn uw plaatsen in te nemen? Dan kunnen we de vergadering hervatten. Ik heropen de vergadering. Aan de orde is agendapunt 7, de voorraadagenda. Provinciale Staten wordt voorgesteld de voorraadagenda gewijzigd vast te stellen. Ik constateer dat u daarmee instemt. Dan is dat conform besloten.

8 HAMERSTUKKEN

8.1 G-23-015 Statenvoorstel inzake zienswijze ontwerpbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling RUD Limburg Noord, brief GS van 7 november 2023 (GS DOC-00574181)

De voorzitter: Dan komen wij bij agendapunt 8, de hamerstukken. Allereerst, 8.1, G-23-015, Statenvoorstel inzake zienswijze ontwerpbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling RUD Limburg Noord en de brief van GS van 7 november 2023. Ik constateer dat wij daartoe kunnen besluiten. Dat is dan ook conform gedaan.

8.2 G-23-016 Statenvoorstel inzake zienswijze ontwerpbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg, brief GS van 7 november 2023 (GS DOC-00574218)

De voorzitter: Dan komen we bij 8.2, Statenvoorstel inzake zienswijze ontwerpbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg en de brief van GS van 7 november. Ook die kunnen we conform vaststellen. Dat is bij deze gebeurd.

8.3 P-23-012 Statenvoorstel controleprotocol accountantscontrole 2023

De voorzitter: Dan komen we bij P-23-012, Statenvoorstel controleprotocol accountantsverklaring 2023. Daarvoor hebben we twee stemverklaringen. De eerste is van mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Ja, het leek me toch goed om over dit onderwerp een stemverklaring af te leggen, al was het maar om misverstanden te voorkomen, want degene die de term 'rechtmatigheidsafwijkingen boven de verantwoordingsgrens' heeft bedacht, die krijgt wat mij betreft in ieder geval niet de prijs voor de beste overheidscommunicatie. Uiteindelijk gaat de discussie over wie, waar op welk moment, in welk document rapporteert en dat heeft mij voldoende overtuigd om met dit voorstel in te kunnen stemmen vanuit de grondhouding dat we vooral zelf moeten doen wat we zelf kunnen. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sol. Dan kijk ik even naar de heer Zeedzen of er ook nog ... Geen behoefte aan. Dan houden we het bij één stemverklaring en constateer ik dat we unaniem tot dit voorstel kunnen besluiten. Dat is het geval. Dan is conform besloten.

8.4 G-23-014 Statenvoorstel inzake bijstelling kredietbesluit project Parkstadroute, brief GS van 7 november 2023 (GS DOC-00566606)

De voorzitter: Dan komen we bij 8.4, G-23-014, Statenvoorstel inzake bijstelling kredietbesluit project Parkstadroute en de brief van GS van 7 november 2023. Ook daartoe kunnen wij unaniem besluiten. Er is conform besloten.

6 Notulen

De voorzitter: Terecht dat de griffier mij erop wijst dat wij de notulen nog niet hebben vastgesteld, dus we gaan even terug naar agendapunt 6. De Provinciale Staten wordt gevraagd de notulen van de Statenvergadering van 3 november 2023 ongewijzigd en de notulen van de Statenvergadering van 10 november 2023 gewijzigd vast te stellen. Dat kan ook bij hamerslag en is dan ook conform besloten. Dank u wel, mijnheer de griffier.

9 BEHANDELSTUKKEN

9.1 Tweede gewijzigd G-23-012 Statenvoorstel Legesverordening 2024, brief GS van 12 september 2023 (GS DOC-00533687)

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 9.1, de tweede gewijzigde G-23-012, Statenvoorstel Legesverordening 2024 en de brief van GS van 12 september 2023. Conform het spreektijdenoverzicht geef ik als eerste het woord aan mevrouw Schuurding van de Partij van de Arbeid. Aan u het woord.

Mevrouw Schuurding (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik kan vrij kort zijn. Wij vinden het positief dat er gewerkt wordt aan de kostendekkendheid en waarderen ook dat er goed geluisterd is naar de input die uit de commissie gekomen is. Het principe dat als iemand profijt heeft van een vergunning, dat deze persoon ook de kosten draagt, vinden wij heel terecht. Laten we dat ieder jaar proberen nog wat verder te verbeteren. Wij hebben echter ook begrip voor een aantal uitzonderingen. Dat is ook de reden dat wij onder andere met een aantal andere partijen daar een amendement op hebben voorbereid, maar dat wordt later toegelicht door iemand anders, dus daar wil ik het dan voor nu even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Schuurding. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Wesseling namens de fractie van D66 en voor mevrouw Wesseling is dit de maidenspeech. Heel veel succes.

Mevrouw Wesseling (D66): Voorzitter, na veel vergaderen in commissieverband is het vandaag eindelijk zover, mijn maidenspeech, en dat over één van de hipste onderwerpen waar onze Provincie over gaat, de legesverordening. Voorzitter, het is een eer om hier in ons prachtige Gouvernement een zetel te mogen innemen als jongste Statenlid. Met passie zal ik hier niet alleen de idealen van mijn partij D66 vertegenwoordigen, maar ook de stem van de jongeren zijn in onze provincie. Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om niet alleen te spreken over de toekomst, maar ook actief bij te dragen aan de vormgeving daarvan, want, voorzitter, hoewel in mijn ideaalwereld de jongere generaties vooral de vruchten zullen plukken van de beslissingen die wij hier maken, dragen zij helaas ook de lasten hiervan. Maar er is nog hoop, want de toekomst hangt af van wat wij hier vandaag beslissen. Er is helaas een grote kloof tussen de uitdagingen waar we als Provincie voor staan en de acties die we ondernemen. Woningnood, stikstofproblematiek en klimaatverandering zijn niet langer abstracte termen, maar de realiteiten die we niet langer kunnen doorschuiven naar volgende generaties, want laten we niet vergeten dat we onze planeet niet lenen van onze voorouders, of dat niet erven van onze voorouders, maar dat we deze lenen van onze kleinkinderen. Het zijn de volgende generaties die te maken krijgen met nog meer overstromingen en gigantische stromen klimaatvluchtelingen, doordat we decennialang onze ogen hebben gesloten voor klimaatproblematiek. Dus laten we daarom doorpakken en echt investeren in ons klimaatbeleid. Ook de stikstofproblematiek vergt moeilijke keuzes, maar elke stap die we hierin zetten is een stap naar een duurzamere toekomst. Als we niet ingrijpen kennen volgende generaties natuur niet langer zoals wij deze kennen, maar zullen zij achterblijven met brandnetelnatuur. Mijn oproep is dan ook: laten we problemen niet langer doorschuiven naar onze volgende generaties. Dat geldt ook voor deze legesverordening. Tijdens de commissievergaderingen hebben we besproken dat we duurzaamheid beter middels subsidies kunnen stimuleren dan middels een korting op de leges voor duurzaamheid. We moeten duurzaamheid natuurlijk vooral stimuleren en niet ontmoedigen. Het alleen schrappen van de korting voor leges op duurzaamheid, zonder hiervoor nieuwe subsidies in het leven te roepen, is daarom te kort door de bocht wat D66 betreft. Echter zijn we hiervoor nog in afwachting van het nieuwe duurzaamheidsbeleid, dat in 2024 wordt opgesteld. Kan de Gedeputeerde me toezeggen dat er bij het nieuwe duurzaamheidsbeleid gekeken wordt naar één of meerdere subsidie-instrumenten om de doelen van de korting op de leges voor duurzaamheid alsnog te behalen? Daarnaast worden voor de Natura-2000-activiteiten voorlopig de huidige, eigenlijk te lage tarieven gehandhaafd, omdat we nog in afwachting zijn van het nieuwe stikstofbeleid. Bij dit nieuwe stikstofbeleid zullen bij uitstek de kosten op dit dossier omhoogschieten. Dit betekent nog een extra punt van onzekerheid erbij voor die boeren die al zo lang in onzekerheid worden gelaten. Ik roep het College daarom ook op: maak

nou eens reëel en houdbaar beleid, durf die knopen door te hakken en doorbreek de onzekerheid. Maak heldere keuzes, zodat onze boeren weten waar ze aan toe zijn. We moeten voorkomen dat we in een sleur terechtkomen, waarbij we keer op keer afwachten of het beleid wel of niet voldoende zal zijn. Want, voorzitter, door te blijven afwachten, door echte keuzes maken te blijven uitstellen, jagen we de volgende generaties op met de kosten. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Wesseling en gefeliciteerd. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Depondt namens de fractie van het CDA.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, voorzitter, net als een aantal andere sprekers zijn wij ook blij dat we naar kostendekkendheid van de tarieven gaan, want dat is eigenlijk wel zo fair. Wat ook goed is, is dat we met zijn allen heel kritisch zijn op die kosten, want uiteindelijk willen we de kosten voor burgers, voor bedrijven en organisaties laag houden. Dat betekent dat wij niet alleen naar de hoogte van de tarieven, maar ook naar de interne kosten kijken en sturen op beheersing daarvan. Maar als je dat zo zegt, dan impliceert dat feitelijk dat je alleen ook feitelijke kosten die je maakt voor het verlenen van vergunningen ook doorbelast aan degene die daar gebruik van maakt en dat je er niet verkapte subsidies in gaat stoppen om beleidsmatige redenen. Want dat betekent, zeker als je naar het concept van kostendekkendheid toe gaat werken, dat de niet-ontvangers van die verkapte subsidies dan eigenlijk daarvoor gaan betalen. De verordening, zoals die nu voorligt, is daar nog niet helemaal op uitgezuiverd. Daar zijn argumenten voor aangegeven. Die begrijpen wij ook. Maar wij vinden eigenlijk dat die verordening zo snel mogelijk heel zuiver moet zijn. Zijn dan die verkapte subsidies, die verkapte beleidsdoelen onjuist? Nee. Er zijn een aantal voorbeelden ook al van genoemd net. Die staan er niet voor niks in. Wij vinden het alleen een beetje techniek, maar wij vinden hem niet in deze verordening thuishoren. Dus wij willen inderdaad aan het College vragen om in die totale opschoningsactie die dan nu dit jaar nog gaat plaatsvinden voor de verordening '25 in beeld te brengen welke beleidsdoelen we nu nog uit de leges ... Dat kan dan door lagere tarieven of door vrijstellingen. En daarvoor, al dan niet in de beleidskaders – dat is aan u, dat kunt u het beste beoordelen – een alternatief te geven, zodat de beleidsdoelen die er nu in zitten wel gerealiseerd worden, hè – duurzaamheid is er een voorbeeld van, maar er zijn ook andere voorbeelden – maar de verordening zuiver wordt.

De voorzitter: Mevrouw Schuurding.

Mevrouw Schuurding (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb nog wel even een vraag. Ik snap het principe wat mevrouw Depondt uitlegt heel goed. Waar ik me een beetje zorgen over maak is: als we dan zeggen 'we vinden dat sommige mensen eigenlijk geen kosten zouden moeten maken als ze iets aanvragen'; dat we dan bijvoorbeeld een regeling in het leven gaan roepen om de kosten van de leges te dekken, waardoor we heel veel extra ook administratieve lasten en gaan schuiven optrekken. Ik denk dat dan bijvoorbeeld het wegstrepen van leges soms gewoon de meest efficiënte en daarmee ook de goedkoopste oplossing is om zoiets in te voeren. Hoe kijkt mevrouw Depondt daarnaar? Dat is eigenlijk de vraag.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Nou, ik snap wel wat u bedoelt. Dat is ook één van de redenen waarom wij niet met voorstellen komen hoe dat dan zou moeten, want ik denk dat de organisatie het beste kan kijken wat daar het meest effectief en efficiënt in is. Wat ik nu wel constateer is dat wanneer een activiteit toevallig legesplichtig zou zijn, die daar dan vanuit dat principe een voordeel op krijgt, dat daarmee niet gezegd is dat je beleidsmatig niet anderen ook een voordeel zou willen geven. Pak even een vergunning in het kader van de Omgevingswet. Als je die toevallig bij de Provincie moet aanvragen, dan kan het zijn dat je een nultarief krijgt. Als je hem bij de gemeente moeten aanvragen voor een beleidsdoel dat wij ook interessant vinden, dan moet je wel betalen. Dus er komt daardoor, met alle goede bedoelingen, een beetje een soort toevalligheid van activiteiten die dan wel korting krijgen of geen korting krijgen. Wij vinden het zuiverder om

gewoon in het beleid zelf op te nemen welke doelen wij belangrijk vinden om financieel te ondersteunen. Dat kan ook in de vorm van het kwijtschelden van leges. De vorm daarin; ja, die moet daarin gezocht worden, want ja, ik ben het ook met u eens: het is niet zo de bedoeling om een hele administratieve rompslomp op te tuigen. Dus ja, ik denk dat we het in de lijn eens zijn dat het hooguit een kwestie is van: hoe voer je dat efficiënt uit? Dat was het.

De voorzitter: Gaat u ... U was ook klaar met uw betoog?

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Depondt. Dan geef ik nu het woord aan de heer Sol namens de fractie van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Ik kan kort zijn. Ik waardeer het proces sowieso – dat wou ik hier ook nog wel even een keer gezegd hebben – over de legesverordening, de informatiesessies die er geweest zijn, zodat we uiteindelijk ook gewoon helderheid hebben over de techniek hierachter. De opvatting die wij hebben als het gaat over kruissubsidies is eigenlijk een heel technische. In die zin kan ik me heel goed voorstellen dat we zeggen van: ja, onderzoek nou eens over hoeveel geld het echt gaat en wat de beste manier is om uiteindelijk de beleidsdoelen die wij hier hebben zo goed mogelijk te realiseren. Ja, daar ben ik dus betrekkelijk blanco in. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sol. Dan geef ik nu het woord aan de heer Nijenhuis namens de fractie van de BBB en voor hem is het ook de maidenspeech. Succes.

De heer Nijenhuis (BBB): Dank u wel, voorzitter. Tja, daar sta je dan op een regenachtige vrijdag onverwacht achter het spreekgestoelte van het Provinciehuis, pardon, Gouvernement in Maastricht. Dat hadden ik en velen met mij pakweg 40 jaar geleden voor onmogelijk gehouden, maar ik kan u zeggen: ik sta hier met trots. Trots, omdat ik me Limburger voel en net als u in de mooiste provincie van Nederland mag wonen, werken en leven. Nu is het gebruik om in je eerste optreden in deze Statenzaal iets over je achtergrond en je drijfveren te vertellen, min of meer vormvrij, dus daar maak ik dan maar gebruik van. Ik doe dat aan de hand van drie vrouwen, misschien niet toevallig alle uit het oosten. Geboren en opgegroeid op een klein gemengd bedrijf in het Gelderse Laren, waar vooral mijn moeder me het grote belang van gemeenschapszin, naoberschap en een gevoel voor de regio meegaf. 'Alleen ben je snel, maar samen kom je verder' was en is haar adagium. Zij was het die me erfelijk belastte met de opdracht van betekenis te willen zijn voor je omgeving, sociaal bewust, bestuurlijk en politiek actief, zelfs nu nog op hoge leeftijd, waar ze dat tenminste nodig vindt. Maar ja, dat is dan ook voor een andere partij. In 1985 startte ik mijn arbeidzame leven in Noord-Limburg, in Merselo om precies te zijn, als medewerker op de R&D-afdeling van een internationale fokkerijorganisatie in de varkenshouderij. Na een aantal jaren pendelen tussen de Achterhoek en Venray besloot Wilma mij en mijn ambities te volgen en gingen we samenwonen. Toen we de kans kregen om zelfstandig ondernemer te worden door het basisbedrijf over te nemen en vrij snel daarna onze kinderen werden geboren raakte de inburgering in een stroomversnelling. Waar wij ons elke dag nog meer Limburger voelen, kan ik u zeggen: de kinderen *zijn* Limburger, met de Vastelaovend als absolute hoogtepunt. Ook ik werd bestuurlijk actief en Wilma verwezenlijkte haar droom door te starten met een kleinschalig kinderdagverblijf. Zij was het ook die me vorig jaar een flinke duw gaf om me verkiesbaar te stellen op de lijst van de BBB. Ik mag zeggen: er zijn inderdaad dagen waarop ik haar daarvoor bedank. De reden om te kiezen voor de BBB heeft ook veel te maken met die derde vrouw, Caroline. Zij is het die in mijn beleving in staat is gebleken de politiek weer dichterbij de kiezer te brengen. Ze is naturel, spreekt de taal van het volk, is wars van arrogantie en, dat zal u niet verbazen, heeft een partijprogramma waarvan ik denk dat het de wereld een beetje beter maakt, met name ook door de vier kernwaarden van de partij, die me uit het hart gegrepen zijn. Naoberschap, er voor elkaar zijn, is vanzelfsprekend. De gulden regel: behandel de ander zoals je zelf behandeld zou willen worden. Authentiek. Blijf bij jezelf, wees betrouwbaar, oprecht en

respectvol. En professioneel. Kijk naar de lange termijn, stel het collectief boven het individueel belang. Als je, zoals ik, op relatief jonge leeftijd een bedrijf overneemt, helpt het als je optimistisch bent, kansen en uitdagingen ziet en een beetje naïef bent. Dit kent een grote parallel met onze relatief groene en onervaren BBB-fractie in deze Staten. We zouden graag die logge tanker die de politiek is sneller van koers en mores zien veranderen. Immers hebben we de afgelopen decennia laten zien dat de grote groep kiezers op drift is geraakt en het vertrouwen in de politiek tot een absoluut dieptepunt is gedaald. Laten we daarom het goede voorbeeld zijn. We staan immers voor hetzelfde doel om Limburg mooier te maken voor de Limburgers. Laat ons meer over de inhoud debatteren, efficiënter en vooral sneller tot besluitvorming komen en laat de randverschijnselen voor wat ze zijn. Naïef? Misschien wel, maar ik heb sterk de indruk dat dit elke dag een beetje beter beklijft. Dat is ook een mooi bruggetje naar het amendement op het tweede gewijzigde Statenvoorstel Legesverordening 2024, brief GS van 12 september 2023, een amendement dat eendachtig het voorgaande gelukkig gesteund wordt door een meerderheid in deze Staten. Ik lees u even voor hoe dat amendement luidt. Amendement PAS-melders Legesverordening 2024. 'Provinciale Staten van Limburg, in vergadering bijeen op 15 december 2023, gelezen gewijzigd G-23-012 Statenvoorstel Legesverordening 2024, besluiten het dictum van het ontwerpbesluit G-23-012 te wijzigen in: de Legesverordening Limburg 2024 met bijbehorende tarieventabel 2024, zoals opgenomen in bijlage 1 vast te stellen, met inachtneming van de wijziging in paragraaf 2.9 Natuur, artikel Natura-2000-activiteit, lid 4 van het tarief € 1.600 naar € 0, en na vaststelling te publiceren in het Provinciaal Blad, de dekking hiervoor te laten halen uit de algemene middelen en gaan over tot de orde van de dag.' Dames en heren, de PAS-melders betreft een groep ondernemers, lees gezinnen, die gedaan heeft wat de overheid van ze vroeg bij activiteiten met een minieme extra depositie op Natura 2000-gebieden, maar die sinds de uitspraak van de Raad van State in mei 2019 met de vingers tussen de deur zitten, omdat ze buiten hun schuld illegaal verklaard zijn als het gaat om de vergunning Wet natuurbescherming, die nu, na bijna vijf jaar, nog steeds geen vergunning hebben gekregen en het zicht daarop ook nog eens troebel is. Externe financiering is voor betrokkenen vrijwel niet te verkrijgen, waardoor investeringen in duurzaamheidsopgaven en toekomstperspectief onmogelijk zijn gemaakt en ze als zout in de wonden over hun rug nog met handhavingsverzoeken te maken krijgen. Het lijkt daarom ook niet meer dan rechtvaardig en billijk om deze groep bij aanvraag van een Wet natuurbescherming vergunningsvrij te stellen van leges. Ik dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nijenhuis, en gefeliciteerd met uw maidenspeech. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Fischer namens de fractie van 50PLUS. Aan u het woord.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Dan is dat niet doorgekomen of ik heb het niet gezegd, maar het mag aan ons voorbijgaan.

De voorzitter: Uitstekend. Dank u wel, mevrouw Fischer. Daarmee zijn we aan het eind van de ... Nee, de heer Peters. Maar die is niet aanwezig. Dan wordt het ook lastig praten. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, dank u wel. Vijftien minuten. Ik schat in dat ik die vanuit deze plek op dit moment niet nodig zal hebben. Allereerst wil ik mevrouw Wesseling en de heer Nijenhuis van harte feliciteren met hun maidenspeech. Het is niet heel vaak voorgekomen dat het bij een legesverordening is geweest, dus u heeft tweemaal de primeur, vermoed ik, maar het waren zeer indrukwekkende verhalen. Dank daarvoor. Ik denk dat de heer Nijenhuis ook beloond gaat worden daar waar het gaat om de appreciatie van zijn amendement. Ik wil de heer Megens van harte feliciteren met zijn fractievoorzitterschap van de PVV. Kort en goed, voorzitter. Ook het College is erg tevreden over de wijze waarop dit voorstel tot stand is gekomen. We hebben een aantal sessies, zowel sonderend als in de commissie, gehad met uw Staten, die leidden tot datgene wat hier nu voorligt. Ik zou ook willen voorstellen, alvast anticiperend op een aantal vragen die zijn gesteld, om dat ook bij de totstandkoming van de volgende legesverordening zo te gaan doen, met een sonderende sessie, omdat door uw Staten ook echt wel wat vragen zijn gesteld over: 'we willen goed begrijpen waartoe die verordening uiteindelijk leidt'. Dus wat dat betreft kan ik in ieder geval

ook positief zijn op de appreciatie van de vraag van mevrouw Depondt, daar wat gaat om ... Ja, zij noemt dat een opschoningsactie. Ik vind dat een wat lastig woord zelf, maar goed, **in ieder geval dat we in een actie samen nog eens goed door de legesverordening gaan lopen met elkaar en te bezien of we tegemoet kunnen komen aan het streven om die beleidsdoelen los van een legesverordening te voorzien van middelen, als ik het zo mag zeggen, al dan niet via de beleidskaders die nu al in voorbereiding zijn.** Dat zou ook mijn antwoord zijn op mevrouw Wesseling. In de beleidskaders staan uiteraard duurzaamheidsdoelen. Dat bent u ook van ons gewend. **U stelt me de vraag om dat ook wat breder te trekken in het College. Dat ga ik even voor u na. Maar ik snap uw vraag heel goed en we komen daar ook zeker op terug en er ook over te spreken als het over de beleidskaders gaat, voorzitter.** Dus wat dat betreft erg blij me de behandeling van uw Staten, ook erg blij met de houding van de Staten daar waar het ging over de totstandkoming van het document, want dankzij de kritische rol van uw Staten ligt dit voorstel voor. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Satijn. Dan komen we bij de tweede termijn van uw Staten. Ik heb het bericht gekregen dat mevrouw Plusquin namens de Partij voor de Dieren ... De heer Satijn is één ding vergeten.

Gedeputeerde Satijn: Ja, dat betekent dus dat het amendement van de heer Nijenhuis oordeel Staten is met een positieve appreciatie van het College. Dat was ik vergeten te zeggen.

De voorzitter: Dank voor de aanvulling. Dank u wel. Mevrouw Plusquin, aan u het woord.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Omdat wij niet kunnen ingaan op een maidenspeech daarom een tweede termijn. In het Statenvoorstel geeft GS aan dat er voor het omzetten van de PAS-melding sinds 2021 al een verlaagd landelijk afgesproken tarief geldt van € 1.600, 51% van de kosten. Dat is eigenlijk raar, want er wordt wel gewoon een vergunning aangevraagd en verleend. Dat bedrijven met een depositie onder een bepaalde grens indertijd onder de PAS met een gratis melding konden verstaan, was in feite al een buitenkans. Omdat die bedrijven al berekenden vrijgesteld te zijn en te kunnen uitbreiden zonder dat een vergunning nodig was, zijn ze nu zielig, maar ze krijgen nu wel een vergunning via saldering of een ander geitenpaadje, voor de helft van de prijs. Hoe zielig is dat, voorzitter? Niet voor niets is er landelijk toch een bepaalde standaardleges vastgesteld op de helft van de kosten. Het is alleen maar dat ze in onzekerheid hebben gezeten in die tussentijd, tussen de RvS-uitspraak en de legalisering, maar we zitten allemaal weleens in onzekerheid. Moeten we daar geld voor krijgen? Het is een zorgvuldig gecreëerd imago, die zielige PAS-melders. Er zijn ook nog PAS-melders, bedrijven, die voor 2015 illegaal hebben uitgebreid, zonder vergunning. Dat zijn de valse PAS-melders. Hoeveel dat er zijn, is niet bekend. Het mag duidelijk zijn dat wij tegen het amendement stemmen.

De voorzitter: De heer Nijhuis heeft een vraag aan u.

De heer Nijenhuis (BBB): Ja, ik heb een vraag. Natuurlijk, mevrouw Plusquin weet heel goed dat er een legalisatieprogramma voor de PAS-melders bestaat en het amendement refereert ook aan het programma Legalisatie PAS-melders. Over zielig doen hoeven we het hier natuurlijk niet te hebben. Het gaat over het feit dat de mensen en gezinnen met de vingers tussen de deur zitten. Ik zou ook een relatie kunnen leggen met andere schandalen die we in het verleden gekend hebben. Ik doe dat niet, maar ik zou graag hebben dat u hier even op reflecteert, mevrouw Plusquin.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nou, dank u wel, voorzitter. Ik heb dat in feite al gedaan. Ik wil het best nog een keer herhalen. Dus destijds hadden de bedrijven die depositie veroorzaakten een buitenkansje met een gratis melding. Nu krijgen ze een melding voor de helft van de prijs. Dat is een

landelijk afgesproken tarief. Nou, ik vind dat een heel goede deal voor die PAS-melders en wij gaan dus ook tegen dat amendement stemmen.

De voorzitter: De heer Nijenhuis.

De heer Nijenhuis (BBB): Dat betekent ook dat u geen compassie heeft met mensen die ondanks het feit dat ze aan de wettelijke eisen en reglementen hebben voldaan; dat u daar geen compassie mee kunt hebben op het moment dat die mensen al vijf jaar met de vingers tussen de deur zitten. Dat begrijp ik goed?

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Het gaat niet om geen compassie hebben. Het gaat erom dat ze al de helft; dat de landelijke overheid al heeft gezegd van: nou, wij gaan dat voor de helft doen. Dat krijgen andere mensen ook niet, een vergunning voor de helft van de prijs, dus waarom die zielige PAS-melders wel? Het gaat niet om compassie. Het gaat erom: ze krijgen het al voor de helft van de prijs en voor de Partij voor de Dieren is dat al voldoende. Wij zouden ook graag voor die valse PAS-melders...

De voorzitter: Tot slot de heer Nijenhuis.

De heer Nijenhuis (BBB): Ik zou graag hebben dat mevrouw Plusquin de term 'zielig' terugneemt, want het heeft niks met zielig te maken. Het heeft met het feit te maken dat mensen zich willens en wetens aan de wet gehouden hebben en door de overheid in de steek gelaten zijn. Daar gaat het om, mevrouw Plusquin.

De voorzitter: Tot slot mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik blijf bij mijn woorden, voorzitter. Het is ook een imago. Er is landelijk vastgesteld dat dat voor de helft van de prijs kan. We gaan dat niet gratis weggeven. Andere burgers moeten ook gewoon betalen. We hebben allemaal weleens een keer in onzekerheid gezeten als burger ten opzichte van een overheid, dus wij gaan daar ... Dat is ook zielig, maar die krijgen ook geen korting, die mensen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even of er behoefte is aan een tweede termijn. Mevrouw Schuur. Niet het geval. Mevrouw Wesseling. Niet het geval. Mevrouw Depondt. Niet het geval. De heer Sol. Ja, komt u maar ... Nee, dan moet u toch deze kant op komen. Dat is goed voor de stappenteller.

De heer Sol (GroenLinks): Het is fijn dat u zich daar zorgen over maakt, voorzitter.

De voorzitter: Dat heeft meer met mezelf te maken.

De heer Sol (GroenLinks): Ja. Ja. Ik ben eigenlijk benieuwd of er mogelijkheden zijn om de vrijstelling van de leges te koppelen aan de uitkomst van het legalisatieproces. Wellicht is dat een vraag waar het College of de Gedeputeerde een antwoord op heeft.

De voorzitter: Dank u wel. Ik dacht dat u eigenlijk een soort ordevoorstel deed, omdat u daarheen ging, maar dat had ook gewoon vanaf de ... Maar goed, de boodschap is duidelijk en de vraag was ook duidelijk voor het College. Er zal ... Mijnheer Sol, dan nodig ik u toch uit bij deze microfoon, want dan wordt het echt uw tweede inbreng. Of u nog even een korte toelichting wil geven op wat u precies vraagt.

De heer Sol (GroenLinks): Nou ja, dank u, voorzitter. In dat amendement wordt gerefereerd aan het legalisatieproces. Dat loopt nog volop, maar het is ook nog niet helemaal duidelijk voor wie in welke situatie dat uiteindelijk tot een uitkomst gaat leiden en welke uitkomst dat is. Zoals het met meer procedures gaat,

kan ik mij heel goed voorstellen dat als je aan het eind van de procedure vaststelt van 'in dit geval de ondernemer, de agrarische ondernemer, had gelijk en die regeling, we gaan daar inderdaad afspraken over maken'; dat je op dat moment ook zegt van: oké, dan is een leges ook niet billijk.' Maar dat is iets anders dan hem in zijn algemeenheid nu uit de verordening te schrappen of althans, het bedrag naar 0 te stellen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sol. Dan kijk ik even naar de heer Nijenhuis. Niet. Ik kijk nog even naar mijnheer Peters. Was er voor u nog reden om ... Niet het geval. Mevrouw Fischer ook niet meer in de tweede termijn? Nee. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter. Dat is een logische vraag van de heer Sol, als we de discussie zien, zoals we die met elkaar gevoerd hebben, maar technisch gezien kan dat niet, want we hanteren een tarief voor de aanvraag, dus je rekent af bij de aanvraag, als ik het zo mag zeggen. Dus we stellen wel ieder jaar de verordening vast ... Dus de ontwikkelingen op wetgeving die in de tijd veranderen, kunnen we ieder jaar meenemen. Dus stel dat er dit jaar een uitspraak zou kunnen komen voor de legalisatie, kunnen we bij de verordeningen die gaan komen daar rekening mee houden, maar niet bij de aanvragen die al hebben plaatsgevonden. Dat is de technische realiteit op dit moment, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het eind van de beraadslaging over dit agendapunt en gaan we over tot stemmingen. Er is nog een interruptie. Ja, ook in de tweede termijn gaat u dat niet lukken, mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ik wil heel graag even drie minuten schorsing, voordat we gaan stemmen.

De voorzitter: De vergadering is voor een paar minuten geschorst.

[SCHORSING]

De voorzitter: Mag ik u allen verzoeken uw plaats in te nemen? Dames en heren, graag snel uw plaats innemen. Dan kunnen wij tellen hoeveel mensen aanwezig zijn en maken wij geen fouten bij het stemmen. De heer Kuntzelaers, uw stoel is aan deze kant. Mijnheer Kuntzelaers, ik weet dat u er nog steeds aan moet wennen, maar uw stoel is aan deze kant. Hallo. Volgens mij is hij aan het twijfelen. Te laat. Had u eerder maar na moeten denken. Goed, ik kijk even ... Er zijn 39 Statenleden aanwezig in de zaal. Dan gaan we nu over tot stemming. Allereerst het amendement, daarna het gewijzigd Statenvoorstel. Aan de orde is amendement 173, Nijenhuis, inzake PAS-melders Legesverordening 2024. Daarover is er een stemverklaring. Een stemverklaring namens de PVV door mevrouw Jiménez.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Even kijken. Wij hebben opgezocht hoeveel PAS-melders er in Limburg aanwezig zijn en wij komen uit op 250 ongeveer. Dat zal betekenen dat we € 400K of € 400.000 uit de reserves gaan halen. Ja, daar kunnen wij niet mee akkoord gaan. Haal dat maar uit klimaatpotjes. Daarom stemmen wij tegen dit amendement, sorry.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Sol, ook een stemverklaring.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Wij hebben zeker compassie met ondernemers, ook met agrarische ondernemers. We vinden het ook van belang dat het stikstofprobleem nu eindelijk een keer echt fundamenteel wordt aangepakt, inclusief oplossingen voor de PAS-melders. Wij denken ook dat die € 1.600 daar nauwelijks een beperkende factor in zal zijn. Dus om die redenen zullen wij tegen het amendement stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank u wel, voorzitter. Ja, grotendeels eens met de woorden van de heer Sol ook hierover. Onze lijn is eigenlijk: waar we landelijk steken laat vallen kunnen wij als Provincie niet steeds bijschieten, want we moeten ook voorkomen dat we een compensatiemaatschappij worden.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Ik heb net uitgebreid aangegeven wat ik ervan vond, maar mevrouw Jiménez had ook een heel goed punt. Het eerste gedeelte dan. Er is namelijk geen dekking, geen serieuze dekking voor dit voorstel, wat dus inderdaad wel veel, heel veel geld gaat kosten voor de Provincie.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Inderdaad in lijn met de PVV. Wij vinden het amendement heel sympathiek, alleen de herkomst van gelden vinden wij niet kunnen, is niet gedekt en zou inderdaad uit een ander daarvoor bestemd potje moeten komen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Loomans.

De heer Loomans (Horizon): Ja en ik sluit me aan bij de woorden van de heer Sol en mevrouw Wesseling en ik zal dus ook tegen het amendement stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen we nu tot stemming over amendement 173 van de heer Nijenhuis. Inmiddels zijn er 40 Statenleden aanwezig. De stemming is geopend. Alle stemmen zijn uitgebracht. Het amendement is aangenomen met 26 voor en 14 stemmen tegen. Dan komen we bij het gewijzigd Statenvoorstel G-23-006. Nee, dat is de verkeerde. G-23-012, tweede gewijzigd Statenvoorstel Legesverordening 2024. De stemming is geopend. Het geamendeerde voorstel, voor alle duidelijkheid. Als de techniek meewerkt, dan is die geopend. Ja. U kunt stemmen. Stemming gesloten. Het voorstel, het geamendeerde voorstel, is aangenomen met 35 stemmen voor en 5 stemmen tegen.

9.2 Tweede gewijzigd G-23-013 Statenvoorstel Grondwaterheffingsverordening 2024, brief GS van 31 oktober 2023 (GS DOC-00570851)

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 9.2, tweede gewijzigd G-23-013 Statenvoorstel Grondwaterheffingsverordening 2024 en een brief van Gedeputeerde Staten van 31 oktober 2023. Dan geef ik als eerst het woord aan mevrouw Plusquin namens de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. In de commissie heb ik positieve woorden gesproken over de uitwerking van de motie Plusquin, met mede-indieners, met als dictum het op een rij zetten van de beleidsmatige overwegingen voor de vormgeving van de grondwaterheffingen qua vrijstellingen, tarief en heffingsvrije voet. De winst van de motie is dat dit nu allemaal op een rijtje staat, evenals een vergelijking met andere provincies. Ook blijkt uit het stuk dat het wel degelijk mogelijk is om de opbrengst van de heffing in te zetten voor de hoognodige maatregelen ter bestrijding van verdroging. Daarvoor is het dan wel nodig dat voortaan onttrokken hoeveelheden grondwater nauwkeurig geregistreerd worden. Die inventarisatie en registratie moeten sowieso plaatsvinden volgens de Kamerbrief Water en Bodem, om verdroging effectief aan te kunnen pakken. 'Dat moet allemaal nog gebeuren', zegt het College in overleg met het waterschap, 'en eind volgend jaar komen we met die resultaten terug'. Dat nemen wij dan aan, maar daarmee is niet de vraag beantwoord waarom niet nu al de keuze wordt gemaakt om juist voor dat doel van de verdrogingsbestrijding voor het komende jaar al het tarief voor de grotere gebruikers te verhogen, zoals de Provincie Brabant dat doet, waar meer gebeurt dan alleen streven naar een convenant, maar er een duidelijke en offensieve verdrogingsaanpak is vanuit de Provincie, met maatregelen en een

financieringsbron. Die vraag is niet beantwoord aan de commissie. Waarom gaat het hier in Limburg langzamer en maken we ons afhankelijk van een convenant? Die vraag hebben we nu aan het College. Als het dan misschien te complex is om die vraag nu helemaal te beantwoorden, gaat u daar dan uitgebreider op in bij de informatiesessie in januari. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Schuurin namens de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schuurin (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat ik hier ook vrij kort over kan zijn. Voor volgend jaar is het natuurlijk een beleidsarme omzetting, dus daar kunnen wij gewoon mee akkoord gaan. Ik denk wel dat het goed is dat we volgend jaar wat uitgebreider de tijd nemen om de discussie aan te gaan over die beleidsafwegingen. Dus ik heb eigenlijk vooral één vraag aan het College, om volgend jaar wellicht ook wat eerder met ons in de commissie daarover in gesprek te gaan en niet zoals nu in de laatste commissievergadering van het jaar, want mocht er dan wel een grotere politieke discussie gevoerd worden, dan hebben we daar ook rustig de tijd voor. Daar wou ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Schuurin. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Wesseling namens D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het is zo belangrijk om goed grondwaterbeheer te hebben. Middels goed beheer kunnen we verdroging tegengaan en kwetsbare natuur de kans geven om te herstellen. D66 bracht dit tijdens de commissie al ter sprake. Bij de controle van Waterschap Limburg, waar in totaal 250 controles werden uitgevoerd, werden 67 overtredingen vastgesteld. De Gedeputeerde gaf toen aan dat er bij deze overtredingen geen sprake was van kwade wil, ook aangezien inmiddels 66 van de 67 overtreders hun waterput netjes hadden gemeld. D66 is daarmee toch nog niet volledig gerustgesteld. Blijkbaar weten te veel inwoners niet af van de plicht om een waterput te registreren. Dit is wel essentieel om enige controle, enig grip te kunnen hebben op ons grondwatergebruik, met name in tijden van droogte. Wat D66 betreft zou deze controle dan ook tot vervolgacties moeten leiden. Is de Gedeputeerde van plan om meer bewustwording bij inwoners te creëren dat zij hun waterput moeten registreren en zo ja, kan de Gedeputeerde mij toezeggen op welke wijze en wanneer hij dit wil gaan doen? Middels deze verordening wordt besloten om de vrijstelling en de hoogte van de heffing toch niet tegen het licht te houden. Hiervoor worden twee redenen genoemd. Om te beginnen zijn de metingen van onttrokken hoeveelheden nog niet nauwkeurig genoeg, des te belangrijker het dus is om te werken aan een plan om hier meer grip op te krijgen. Ik wacht dan ook met goede moed de reactie van de Gedeputeerde af op mijn voorstel om een plan hierop te ontwikkelen. Als tweede reden wordt genoemd dat het bestedingsdoel van de extra inkomsten nog onvoldoende concreet is. De Gedeputeerde lichtte eerder al toe dat er gewerkt wordt aan een zoetwaterconvenant in 2025, waar nadere invulling kan worden gegeven aan de bestrijding van verdroging en dat middels het project Waterbeschikbaarheid maatregelen om het wateraanbod te vergroten in beeld worden gebracht. Gedurende dit project zal ook inzicht ontstaan in de financieringsbehoefte en het extra bestedingsdoel voor eventueel te genereren heffingsinkomsten. Maar het kan toch niet zo zijn dat we nu op dit moment nog geen enkel idee hebben waar we middelen aan kunnen besteden om verdroging te bestrijden? Ik vraag de Gedeputeerde dan ook: in welke mate loopt het project Waterbeschikbaarheid al en in hoeverre staat het nog echt in de kinderschoenen? Leven er nog geen enkele ideeën voor bestedingsdoelen van extra middelen en zwemmen de ambtenaren die hiermee bezig zijn, op deze dossiers, in het geld, waardoor zij deze middelen niet extra kunnen besteden? Graag nog een extra toelichting daarom hierop van de Gedeputeerde. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Wesseling. Dan geef ik nu het woord aan de heer Nijenhuis namens de fractie van de BBB.

De heer Nijenhuis (BBB): Dank u wel, voorzitter. Dan ga ik voor de tweede keer. Water is voor de BBB natuurlijk een zeer belangrijk thema, of het nu gaat om de kwaliteit van water, de beschikbaarheid van water of de bescherming tegen hoogwater. Als BBB-fractie kunnen we instemmen met voorliggend Statenvoorstel Grondwaterheffingsverordening 2024, waarbij deze beleidsneutraal wordt voorgezet. Ik kan me aansluiten bij de vorige sprekers wat dat betreft. Ja, zoals terecht opgemerkt, is het belangrijk om een nauwkeurige en betrouwbare systematiek te ontwikkelen om de metingen van die onttrekkingen en de opgave daarvan te registreren en op basis daarvan ook te beslissen of we dan overgaan tot tarifiering en op welke manier. De BBB is echter wel van mening dat we onszelf eerst af dienen te vragen of het doel de middelen heiligt, ofwel: zijn de benodigde inspanningen nog proportioneel? Ik refereer daarmee aan datgene wat ik ook in mijn speech al gezegd heb, en in de commissievergadering: we moeten oppassen dat het kalf niet groter wordt dan de koe, om daarmee te voorkomen dat we heel veel inspanningen verrichten voor een resultaat wat wellicht nog onbetrouwbaar is. Ik sluit me dan ook aan bij het voorstel van GS om eerst beter te onderzoeken waar de relaties liggen tussen grondwateronttrekking en de gevolgen daarvan. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nijenhuis. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Fischer namens de fractie van 50PLUS.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Wat zou het College anders doen indien deze motie er niet zou zijn geweest? Wij nemen aan dat alles geprobeerd wordt om een minnelijke schikking te krijgen. Ik vraag me af, andere alternatieven, worden die bekeken? Dat was het.

De voorzitter: Ik vermoed dat u één agendapunt te vroeg bent.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Ja, maar dat is omdat ik bij dat agendapunt eigenlijk ook had gezegd dat ik geen spreektijd behoefde. Ik weet niet; dat is waarschijnlijk niet doorgegeven.

De voorzitter: Dan ligt het aan mij, maar dat is dan niet doorgekomen. Maar u heeft vast een vooraankondiging gedaan. Laten we het daarop houden. Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dank, voorzitter, en dank ook aan de Staten voor de gestelde vragen, inderdaad in de commissie uitvoerig besproken. Ik ben blij dat de motie die door mevrouw Plusquin in de vorige periode is ingediend; dat we die in ieder geval naar tevredenheid hebben uitgevoerd. Een aantal vragen. Dan begin ik ook even bij de vragen van mevrouw Plusquin. Ja, waarom maken we ons afhankelijk van een zoetwaterconvenant? Waarom nemen we niet nu al maatregelen? Mevrouw Wesseling zei dat ook al, hè? Weten we dan nu niet al wat we kunnen doen? Ja, we doen nu al een hele hoop op het gebied van ook onder andere droogtebestrijding. Deze week gaat de subsidiebeschikking voor DHZ-middelen, hè, Deltaplan Hoge Zandgronden, open. Daar worden allerlei maatregelen al getroffen. Alleen waarom gaan we dan niet nu al het tarief verhogen? Dat zit erin dat de grondwaterheffing een bestemmingsheffing is. Op het moment dat je het tarief gaat verhogen voor bepaalde groepen - hier zou je dat dus kunnen doen, bijvoorbeeld voor de groep agrariërs die nu is vrijgesteld - dan moet je wel weten dat je die middelen die je extra binnenkrijgt gaat inzetten om de negatieve effecten van die groep ook te compenseren. Dat hebben we gewoon nog niet in beeld, dus daar zijn we nu mee bezig. Daar is dat zoetwaterconvenant onder andere ook voor. **Er ligt een mededeling portefeuillehouder klaar voor de Staten, die we ook samen met het waterschap hebben afgestemd. Die zal begin januari richting uw Staten komen.** Daar heb ik met mevrouw Van Wersch veel contact over. Daarin staat ook de aanpak richting dat zoetwaterconvenant uitgebreid beschreven. U vroeg ook van: gaat u daar in de informatiesessie op 12 januari, uit mijn hoofd, op in? Dat was niet onze intentie. Het gaat dan om het aanvalsplan Waterkwaliteit. Dat gaat meer over de nitraataanpak en alles wat daarmee te maken heeft. Als u wilt, kunnen we dan ook nog enkele zinnen besteden aan dit onderwerp. Ik moet dan wel even kijken, want volgens mij zit die sessie inmiddels vol. We gaan ook een aantal dingen over bruinkool

vertellen, maar anders ... Laat ik zeggen, kijk even naar die mededeling die u begin januari ontvangt. Als er nog vragen zijn, dan staan we in die informatiesessie heel graag ter beschikking, of op een willekeurig ander moment, om dat verder toe te lichten. Mevrouw Schuurding vroeg ook om PS volgend jaar eerder te betrekken bij de afweging als er dan nieuwe informatie is. **Ja, wat mij betreft kunnen we dat volgend jaar zeker doen en maken we na de zomer even een afweegmoment of we nieuwe informatie hebben en of dat aanleiding geeft om in een informatiesessie of een keer in een informelere setting met de Staten daarover in gesprek te gaan. Dus dat zeg ik u bij deze toe.** Dan heb ik nog de vragen van mevrouw Wesseling ook openstaan over: gaat u ook actiever communiceren om mensen zich ervan bewust te maken dat ze een vergunning nodig hebben of dat ze een melding moeten maken? Daar zijn we eigenlijk al mee bezig. Mijn voorgangster, Lia Roefs, heeft samen met voormalig Gedeputeerde Gabriëls expliciet in het BO met het waterschap, wat we een aantal keren per jaar hebben, het verzoek neergelegd bij het waterschap om juist ook voor de groep agrariërs daar actiever op te communiceren. Dat is ook de reden dat er intensiever is gecontroleerd, niet met het doel van controleren om mensen boetes op te leggen, maar ook om mensen er bewust van te maken. Chrit Wolfhagen, DB-lid van het waterschap, heeft ons ook in onderling overleg gezegd dat ze blij zijn met de resultaten van deze acties en dat die inspanningen ook worden gecontinueerd. Dus op die manier houden we daar zeker een vinger aan de pols. Ja, dan eindig ik met de woorden of de oproep eigenlijk van de heer Nijenhuis... Overigens ook nog gefeliciteerd met uw maidenspeech. Ik denk dat het maar weinig mensen gegeven is om in de maidenspeech een mooi persoonlijk verhaal neer te zetten en op een thema wat je aan het hart gaat ook direct iets te veranderen met een amendement, dus complimenten daarvoor. U refereert naar de proportionaliteit. Ja, ik denk dat dat ook juist de reden is dat we hebben gezegd: 'Dit jaar doen we het beleidsneutraal en volgend jaar komen we met een bredere afweging op basis van goede inhoudelijke argumenten.' Daar wou ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen we bij de tweede termijn van uw Staten. Ik kijk even of daar behoefte aan is. Mevrouw Plusquin? Niet het geval. Mevrouw Schuurding? Niet het geval. Mevrouw Wesseling? Niet het geval. Mijnheer Nijenhuis? Niet het geval. Mevrouw Fischer ook niet. Dan zijn we aan het einde van de beraadslaging en komen we bij de stemming. Ik kijk even of iedereen op zijn eigen plek zit. Dat is nog niet helemaal het geval. Dan gaat de Griffie weer even kijken met hoeveel mensen we in de zaal zijn. Mevrouw Fischer, wou u een stemverklaring geven?

Mevrouw Fischer (50PLUS): Nee.

De voorzitter: De microfoon staat aan.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Nee.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. 40 Statenleden zijn aanwezig. Aan de orde is het tweede gewijzigd Statenvoorstel Grondwaterheffingsverordening 2024, G-23-013. De stemming is geopend. Stemming gesloten. Het voorstel is unaniem aangenomen.

9.3 Gewijzigd G-23-006 Statenvoorstel inzake besluit tot indiening van een verzoek tot onteigening met het oog op de realisatie conform inpassingsplan van de reconstructie N280 Leudal, brief GS van 29 augustus 2023 (GS DOC-00486610)

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 9.3, gewijzigd G-23-006 Statenvoorstel inzake besluit tot indiening van een verzoek tot onteigening met het oog op realisatie conform inpassingsplan van de reconstructie N280 Leudal en de brief van Gedeputeerde Staten van 29 augustus 2023. Dan geef ik als eerste het woord aan mevrouw Van der Pol namens de fractie van de BBB. Ook voor u is het vandaag uw maidenspeech.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Dank u wel. Geacht College, geachte collega-Statenleden en toehoorders. Alhoewel het mijn maidenspeech is, is dit niet de eerste keer dat ik hier sta. Vier jaar geleden stond ik hier al. Dit om in te spreken op een ander agendapunt. Bijzonder is om te benoemen dat op dat moment mijn collega, Lianne Schuurin, ook haar maidenspeech hield. Deze vijf minuten spreektijd waren de aanleiding om me te vragen voor de BBB-fractie. Van vijf minuten inspreken naar ruim twintig uur per week werken als Statenlid. Hoe een koe een haas vangt, hoe iets kan lopen. Elke weg loopt ergens naartoe. Daarmee komen we bij de N280. Het probleem, de N280. De onteigeningstitel voor de N280 zou eigenlijk een hamerstuk moeten zijn voor ons, zij het niet dat in het kader van de natuurcompensatie, die erbij betrokken is, in het voorstel; dat die valt op gronden voor een huiskavel van een melkveehouderij, zoals in dit voorstel. Voor de BBB kan dit niet en is dit ook absoluut niet te begrijpen. Is het nou ernstig wat er nou gebeurt? Voor die ondernemer wel. Die ondernemer kan niet meer voldoen aan zijn weidegangverplichting en daarnaast staat deze melkveehouder samen met de hele sector voor enorm grote opgaves qua duurzaamheid. Deze opgaves komen verder weg dan ooit met dit voorstel. De invulling van dit vraagstuk, deze handelswijze en alles door de Provincie zet deze ondernemer best wel in zijn uppie. Daarnaast is de betreffende ondernemer in ieder geval pas afgelopen zomer benaderd voor het minnelijk verwerven van deze gronden. Dat is nogal opvallend, aangezien er toch al tien jaar over de N280 wordt gesproken. Wat ons betreft is dan een half jaar terug benaderen veel te laat. Aangezien onteigening het zwaarste instrument is dat we als overheid kunnen inzetten, vinden wij dus ook deze handelswijze van de Provincie meer dan teleurstellend. Maar we zullen toch vooruit moeten. Als oplossing zien wij twee sporen. Het eerste spoor gaat over het minnelijk verwerven van gronden, anticiperend gronden aankopen die geschikt zijn voor natuurcompensatie. Dit zal moeten landen in het nieuwe grond- en vastgoedbeleid. Hierdoor wordt uiteindelijk de kans dat we over moeten gaan tot onteigening van landbouwgronden voor natuurcompensatie kleiner en daarnaast zullen alle belangen goed moeten worden afgewogen. Niet alleen de ecologische belangen, maar ook de belangen van de getroffen ondernemers. Hiervoor stellen wij voor dat bij het vaststellen van het PIP of bij een projectbesluit een landbouweffectrapportage wordt aangeboden, waarin de impact op bedrijfsniveau voor de betreffende ondernemingen wordt geschetst. Om dit idee te implementeren hebben we een motie voorbereid. Hierbij wil ik even de volgende dingen benoemen. Gezien het juridische kader, karakter van onteigeningen hebben we op ambtelijk niveau bijstand gehad. Belangrijk vinden wij hier ook om te melden dat om het gevaar om de procedures nog langer te laten lopen ... Dat we in de motie een tijdslimiet hebben gesteld. Per saldo betekent dat dat GS en het ambtenarenapparaat eerder zullen moeten beginnen aan de invulling van de verwerving. Aangezien het PIP van de N280 op dit moment bij de Raad van State ligt en hoe pijnlijk wij dat ook vinden, ziet deze motie hier niet op toe. Ik zal het dictum van de motie voorlezen. Wij verzoeken het College van GS om gelijktijdig met het nieuwe grond- en vastgoedbeleid te komen met een voorstel dat A, helder maakt hoe maximaal wordt ingezet op minnelijke verwerving van gronden ten behoeve van projecten, B, daarbij in ieder geval borgt dat het traject van minnelijke verwerving ten behoeve van natuurcompensatie doorlopen is, C, duidelijk maakt hoe men borgt dat pas als er geen alternatieven beschikbaar zijn een onteigeningstitel kan worden opgelegd, D, duidelijk maakt hoe wordt geborgd dat de aangepaste werkwijze niet leidt tot tijdsverlies, waardoor de kosten ook oplopen ten opzichte van de huidige werkwijze, E, bij het verzoek tot het vaststellen van een Provinciaal inpassingsplan of projectbesluit, waarbij op landbouwgrond natuurcompensatie zal plaatsvinden, voor deze bedrijven een landbouweffectrapportage op bedrijfsniveau aan PS te overleggen, en punt 2, bovengenoemde spelregels uit het voorstel te verankeren in de herijkte Omgevingsvisie en Omgevingsverordening. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van der Pol en gefeliciteerd met uw maidenspeech. Dan geef ik nu het woord aan de heer Wolters Gregório namens de SP.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Goedemorgen collega's. De ongevallen op deze weg zijn jaarlijks niet meer op twee handen te tellen en daarom is het goed dat we eindelijk toe gaan komen aan het aanpassen van de N280 in Leudal. Naast dat feit heeft mevrouw Van der Pol net in haar maidenspeech de uitzonderlijke casus uit Leudal ook al benoemd. Het voortraject verdient geen schoonheidsprijs, maar de SP ziet ook dat het College de dialoog met gedupeerden heeft opgepakt om niet

tot onteigening over te hoeven gaan. Met die inspanning moeten we door kunnen gaan op dit dossier, zodat iedereen van Roermond naar Weert weer vaart kan maken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wolters Gregório. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Koopman namens de VVD-fractie.

Mevrouw Koopman (VVD): Dank u wel, voorzitter. Goedemorgen collega's. Tijdens de commissievergadering heb ik al een compliment gemaakt, maar graag herhaal ik hem eventjes in het kader van de kracht van herhaling en vieren wat goed gaat. Wat ontzettend fijn dat de Gedeputeerden ter plaatse zijn gaan kijken en in gesprek zijn gegaan met de mensen en de bedrijven van de mensen die het dan aangaat. Zoals de titel van het coalitieakkoord al luidt, elke Limburger telt, laten deze Gedeputeerden in woord en actie zien dat zij dit ter harte nemen. Dus complimenten namens de VVD-fractie. Er zitten wel een paar spanningsvelden op dit dossier. Enerzijds eigendomsrecht versus onteigening. Dat ligt gevoelig bij de VVD, maar tegelijkertijd begrijpen wij ook daarbij de weging van het algemeen belang. Een ander spanningsveld was, in diverse variëteiten voorkomend, de communicatie. Dat was al door ons in juni 2022 aangekaart, alsook recent in oktober. De Limburgse VVD begrijpt dat er nu een goede communicatie met de belanghebbende als uitgangspunt is en elk aankoopdossier een persoonlijk grondverwerver als eerste aanspreekpunt heeft. De VVD is dan ook blij met de toezegging vanuit de commissievergadering dat speciale aandacht voor de wijze van communiceren de standaard zal zijn. Blijven wel nog twee vragen over, niet direct betrekking hebbend op de besluitvorming nu, maar wel onderdeel zijnde van dit dossier en door ons gesteld, maar nog niet beantwoord. Dus, via u, voorzitter: Gedeputeerde Kuntzelaers gaf in de commissievergadering aan dat er wordt gesproken met onder andere Cumela over de Noord-Zuidverbinding en de zorgen die er bij hen bestaan voor het landbouwverkeer bij de Kelperweg/Begijnenhof weg doordat gemeente Leudal deze gebiedsontsluitingsweg wil gaan afwaarderen. Wat is de status nu en wanneer is er zicht op een passende oplossing? Wordt er nog iets in samenspraak met de gemeente door de Provincie... Wordt er nog gekeken naar een bestemmingsplanwijziging om de in het PIP opgenomen 4,5 meter breedte bij de Kasteelweg te kunnen verruimen, zodat we kunnen overgaan naar toch een optimale uitvoering van het plan? Wij zijn benieuwd naar uw beantwoording. Verder vragen wij ons af welke financiële consequenties het College verwacht van de LER en aan welke reikwijdte u denkt? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koopman. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Berghorst namens de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Vandaag zetten we een nieuwe stap in het dossier N280, wegvak Baexem. In deze zaal heb ik het er al vaak over gehad en vaak zitten de tribunes dan bomvol met boze burgers, maar vandaag valt het mee. Ik denk dat dat komt door de manier waarop er op dit moment in dit dossier naar deze specifieke casus gekeken wordt. In juni 2024 heeft PS het PIP vastgesteld en in dat PIP is ook besloten dat we grond moeten verwerven voor natuurcompensatie. Als Statenlid hoop en verwacht je dan dat we dat als Provincie, zoals altijd eigenlijk, op een goede manier doen, maar voorzitter, helaas bevestigt de uitzondering de regel. De voorliggende casus verdient niet de schoonheidsprijs. Dat is jammer en het is ook niet nodig. De motie van de BBB roept op tot het scheppen van kaders die gedwongen onteigening voorkomen. De PvdA snapt die behoefte en zal de voorliggende motie daarom mee indienen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Berghorst. Dan geef ik nu het woord aan de heer Ijpelaar namens het CDA

De heer Ijpelaar (CDA): Zo. Een goede ochtend. Daar staan we dan alweer met elkaar te praten over de N280. En ja, wat kunnen we eigenlijk trots zijn op de stedelijke regio's Weert en Roermond, dat zij dit de afgelopen jaren hebben verdiend, want door de economische ontwikkeling in die regio's verdienen zij de opwaardering van de N280. Het is dan ook meer dan terecht dat wij hier vandaag een volgende stap zetten

in de realisatie. Maar we kunnen ons eigenlijk wel een beetje schamen, want we zijn er al meer dan tien jaar mee bezig en nu nog komen er, geheel terecht onder andere door de BBB aangekaart in de commissievergadering, zaken naar boven die omwonenden betreft, hè? Het gaat nu over natuurcompensatie, maar we hebben natuurlijk jaren van inwonersavonden gehad, inspreekmomenten. De Provincie heeft hier al jaren voor gehad om het een en ander voor te bereiden. Dan nog komt er op het laatste moment, om 5 voor 12, nog iets nieuws uit de kast. Dat kan, want natuurcompensatie is natuurlijk best wel recent. Het is een hot item dat normaal gesproken nog niet zo lang bij de infraprojecten zit, maar het is wel zaak dat we dat de volgende keer anders gaan doen, want ja, aan de ene kant kunnen we trots zijn, maar aan de andere kant kunnen we ons eigenlijk ook diep schamen over hoe dit nu gegaan is en hoe het nu nog steeds gaat. Dus het CDA roept toch eigenlijk wel op om de schop in de grond te zetten en naar de volgende stap te gaan en zeker ook bij volgende infraprojecten rekening te houden met natuurcompensatie. Wij ondersteunen de motie van de BBB als het gaat om het opnieuw in het grondbeleid nadenken over natuurcompensatie, maar het is ook belangrijk om bij de infraportefeuille na te gaan denken over natuurcompensatie, want ik kan u voorspellen: we doen nu al tien jaar over een infraproject, ruim tien jaar, en op het moment dat we ook nog een hele poppenkast gaan opzetten rondom natuurcompensatie dan doen we er nog veel langer over, dus ik zou het College ook wel willen vragen hoe ze de tijd in de gaten kunnen gaan houden op het moment dat we weer iets gaan toevoegen en weer iets verder naar voren gaan halen rondom de infraportefeuille. En ja, wij zien dan dat we toch echt anticiperend bijna natuurcompensatiegronden moeten gaan verwerven en dat we niet moeten gaan wachten, dat we 5 voor 12 ineens natuurcompensatie moeten gaan creëren. Oh ja, want we waren eerst over het werkvlak aan het nadenken en nu moeten we ergens ook nog een stuk grond ... Dus we willen wel echt een antwoord van het College: hoe gaat dit nu in de toekomst bij infraprojecten landen en hoe gaat nou het College zorgen dat het niet ten koste gaat van nog meer tijd? Dank u wel

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ijpelaar. Dan geef ik nu het woord aan de heer Sol namens GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. We moeten het over wetten hebben, want daar gaat dit uiteindelijk over. We hebben heel veel wetten in Nederland, maar wat we niet hebben is een natuurwet die zegt dat verkeersdrukke altijd maar alleen toeneemt. Die wet bestaat niet. Verkeersdrukke is een gevolg van uiteindelijk ook keuzes die wij hier maken over hoe wij onze economie inrichten. Nu heeft GroenLinks vorig jaar ingestemd met het inpassingsplan en daar wil ik ook helemaal niks op afdoen. We hebben 'ja' gezegd, dus laten we die N280 inderdaad ook gewoon gaan aanpakken. Maar in die wet en in al die wetten, bijvoorbeeld in de Wet ruimtelijke ordening, bijvoorbeeld in de Stikstofwet, staan allerlei randvoorwaarden waar we nou eenmaal mee te maken hebben. Ruimtelijke opgaves zijn een enorme puzzel. Ik zou dat liever gebruiken dan het woord 'poppenkast'. We hebben heel veel wetten en regels die die puzzel enorm moeilijk maken. Maar we hebben ook een wet, bijvoorbeeld de Onteigeningswet. Die Onteigeningswet is eigenlijk een stukje van de oplossing. Althans, dat kan die zijn. Dat is het laatste redmiddel. Dat hebben we ook in de commissie nadrukkelijk benadrukt. Maar het is wel fijn dat je die hebt. Vergelijk het met een escaperoom, waar je op een gegeven moment alle deuren dicht vindt en echt niet meer weet hoe je eruit moet komen, en je dan toch wel heel blij bent dat je die eenmalig te gebruiken unieke code op je telefoon hebt, waarmee de deuren weer open kunnen, zodat je in ieder geval naar een oplossing toe kan. We vinden het dan ook tricky om te praten over wanneer je onteigening wel of niet gaat inzetten. De wet is daar heel duidelijk over: algemeen belang, daar gaat het om en daar gaat het ook hier om. Daar moeten we ook vooral niks op afdingen. In het coalitieakkoord werd daar al een uitzondering gemaakt voor stikstof. Nu gaan we een uitzondering willen maken voor natuurcompensatie. Misschien gaan we straks zeggen van: 'Nou, voor fietspaden gaan we maar niet onteigenen, maar we doen het wel voor wegen.' Doen we het voor bedrijventerreinen? Doen we dat voor dijken? I don't know. Ik vind dat dus een hele gevaarlijke ontwikkeling.

De voorzitter: Daarover is er een vraag van mevrouw Van der Pol.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Waar leest u dat we niet willen onteigenen voor natuurcompensatie?

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): U geeft in uw motie nadrukkelijk ruimte om de kaders voor wat betreft wanneer onteigening wel of niet wordt toegepast in te perken. Ik denk dat de wet daar al meer dan voldoende inperking voor biedt.

De voorzitter: Mevrouw Van der Pol.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Hoe ziet u dat in de casus van de N280, waar het middenop een huiskavel van de melkveehouderij valt?

De voorzitter: Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Wij hebben een inpassingsplan vastgesteld en natuurcompensatie, wettelijke natuurcompensatie, is daar een onvervreemdbaar onderdeel van. Dus ja, het ligt voor.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u. Ik vind de motie ook niet helemaal, zoals eigenlijk ook de indiener zelf al aangaf, passen op de casus, want de motie gaat vooral over kaders en over de toekomst. Dus ik weet niet helemaal of ik dit nu als een motie vreemd moet zien of toch een motie die betrekking heeft op dit dossier. Waar ik in ieder geval in mijn betoog op wil wijzen, is dat onzes inziens onteigening een instrument is wat nou eenmaal in onze gereedschapskist zit en hoort te zitten, wat we buitengewoon zorgvuldig moeten inzetten. Het is teleurstellend geweest om vast te stellen dat de communicatie en hoe dit is toegepast in eerste instantie niet goed is gegaan. Ik ben ook heel blij met de interventie van de Gedeputeerde om dat in ieder geval te herstellen, maar ik denk dus dat we daar niet te veel op moeten afdingen. Ik heb ook nog twee vragen. De eerste vraag gaat over stikstof. Ik heb daar in de commissie twee keer een vraag over gesteld, maar eigenlijk niet zo goed antwoord gekregen, of dat nou wel of niet nog een rol speelt bij de inrichting van deze compensatie. Dat lijkt me voor alle helderheid goed, dat we daar wel zicht op hebben. De tweede vraag gaat over de minnelijke schikking. Ik begreep dat er ook in ieder geval creatief werd nagedacht over hoe die vorm zou kunnen krijgen. Nou, daar ben ik wel uiteraard blij mee. Tegelijkertijd vraag ik ook of de Gedeputeerde in ieder geval garanties kan geven dat dat de uitvoering van het inpassingsplan in ieder geval niet praktisch of juridisch in gevaar kan brengen. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sol. Er is een interruptie voor u van mevrouw Berghorst,

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik heb naar uw woorden geluisterd en het wekt voor mij een beetje de indruk dat u vindt of de indruk hebt of in deze motie leest dat onteigening voor natuurcompensatie verboden wordt. Maar ik lees dat dat hier niet is. Is dat wat u bedoelt te zeggen, dat deze motie het dus gaat verbieden om te onteigenen voor natuurcompensatie of heb ik u verkeerd begrepen?

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): In de motie lees ik in de overwegingen dat onteigening een ingrijpende inbreuk op het eigendomsrecht is. Dat klopt. Dat staat ook al in de wet. Maar in de Onteigeningswet staat ook dat er een algemeen belang gediend dient te worden. Ik heb niet de behoefte om dat verder te nuanceren, want de wet biedt daar voldoende ruimte voor, dus daar blijf ik bij.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Oké. Dank u wel, voorzitter. Maar in het dictum van de motie staan een aantal richtlijnen, waarmee je hoopt te borgen dat het proces zorgvuldig doorlopen wordt. In het dictum en nergens in deze motie staat volgens mij dat met deze motie onteigening voor natuurcompensatie verboden wordt in Limburg. Ik zou daar toch nog wel even een helder antwoord van de heer Sol op hebben, want ja, dat lijkt mij wel zo netjes, dat we dat goed duiden.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Ja, natuurcompensatie wordt als enige punt in het dictum van deze motie genoemd en er wordt ook nog een landbouweffectrapportage toegevoegd, alsof we al niet genoeg wetten en regels hebben om die puzzel ingewikkeld te maken. Dus wat ons betreft is hier helemaal geen nood aan.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst tot slot.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter dan constateer ik dat mijn vraag niet beantwoord is, wat waarschijnlijk betekent dat de heer Sol het stiekem met me eens is.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dat laat ik voor uw rekening.

De voorzitter: Dat blijft er dan één voor bij de lunch straks. Dank u wel, mijnheer Sol. Dan geef ik nu het woord aan de heer Loomans namens de fractie Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Voorzitter, ik ben geen voorstander van meer wegen en meer asfalt, maar aangezien het hier niet om een nieuwe weg gaat, maar om een reconstructie, is een uitzondering op zijn plaats. Zeker als ik kijk naar de verkeersdichtheid en met name ook de verkeersveiligheid, dan is duidelijk dat reconstructie van de N280 hard nodig is. Zo'n reconstructie vraagt om meer grond en gelukkig hebben de extra gronden die voor dit project geworven moeten worden een beperkte omvang. In overgrote meerderheid is het gelukt om deze gronden minnelijk te verwerven. Maar helaas blijven er een paar zeldzame situaties over, waar dit om uiteenlopende redenen nog niet gelukt is. In de commissie heeft de Gedeputeerde al aangegeven dat het proces van deze grondverwerving niet altijd soepel is verlopen en dat de communicatie met de eigenaren niet altijd optimaal is geweest. Er worden dan ook maatregelen genomen om herhaling in de toekomst te voorkomen, maar dat maakt de hier ontstane situatie niet minder pijnlijk. Om de reconstructie door te kunnen zetten en het project op schema te houden, kan het nodig zijn om het instrument van onteigening in te zetten. Uiterst vervelend, maar het maatschappelijk belang van deze reconstructie moet hier zwaarder wegen, ook als het gaat om natuurcompensatie, want niet ieder willekeurig stukje grond is hier zomaar geschikt voor. Ik hoop echter dat er nog een laatste poging gedaan kan worden om tot overeenstemming te komen en er op een ruimhartige, maar ook eerlijke wijze gecompenseerd kan worden. Horizon zal in ieder geval dit Statenvoorstel steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Fischer namens de fractie van 50PLUS.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Nou komt het stukje tekst, dat had hier moeten. Het lag alleen verkeerd bovenop. Ten aanzien van de motie 'Voorkomen onteigening': wij zijn heel benieuwd wat het College zou gaan doen als die motie er niet zou zijn geweest. Dan staat er verder nog dat de spreker gehoord is en dat hebben we allemaal gehoord. Ik heb het teruggekeken op de iPad. Ik was er niet bij, maar er werd gewag gemaakt van een vermogenspositie die beschermd wordt. Geen materieel- of

vermogensnadeel bezorgen. Wordt het dan net als een auto die in de prak gereden is gewoon met een vingertje van: nou, vandaag is dat materieel nog zoveel waard, dus u krijgt dat terug ... Met andere woorden, die agrariër heeft daar nog een extra schuld bovenop, wat eigenlijk hier niet genoemd wordt. Dus ik vraag me af of dat onder het woordje 'minnelijk' komt te staan. Dat lijkt mij niet, maar ik had wel graag de vraag beantwoord. Het zou niet nodig moeten zijn. Ik zou hem eigenlijk mee in hebben willen dienen, die motie, maar wij steunen hem van harte. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Dan geef ik het woord aan de heer Driessen namens Forum voor Democratie.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, voor ons ligt het resultaat waar wij sedert 2021 al bang voor waren, want in 2022 stemden we met de oude Staten voor het inpassingsplan van die N280. Twee leden stemden tegen en de rest voor. Nu worden we geconfronteerd met het feit dat er gronden aangekocht moeten worden voor deze aanpassing en dat dit niet helemaal lekker verloopt. Dat is allemaal geen probleem, zolang dit in samenspraak en op basis van evenwichtigheid gebeurt. De overheid, in de vorm van de Provincie, kan immers gewoon gronden aankopen met middelen die zij heeft, indien deze Provincie vindt dat het nodig is om de bevolking, oftewel het algemeen belang, te dienen. Op zo'n moment beslist de vertegenwoordigde meerderheid van de bevolking dat ze haar belastinggeld wil besteden aan het verwerven van gronden, thans in bezit van natuurlijke dan wel commerciële personen. Het probleem is voor ons echter ideologisch van aard. Onteigening is immers georganiseerde, genormaliseerde en helaas gelegaliseerde diefstal. Zat ruimte, maar er komt niemand. Het eigendomsrecht is één van de weinig overgebleven pijlers van echte pure vrijheid, de vrijheid om een goed te bezitten en daarvan ontegenzeggelijk eigenaar te zijn en eindelijk de vruchten te mogen plukken van wat daar vandaan komt. In tegenstelling tot de huidige tendens van onze maatschappij: we huren immers films en we streamen en we lenen muziek, we hebben weinig in bezit, zelfs de deeleconomie wordt steeds meer gepropageerd en zelfs als het summum van economische evolutie gezien. De realiteit is helaas iets anders, namelijk dat bezit rijk maakt en geen bezit arm. Niet voor niets is één van de beste voorspellers van welvaart een eigen woning, in de meeste onderzoeken zelfs minstens zozeer van invloed als een opleiding. U hoeft de onderzoekers niet te geloven, of mij, u kunt het ook vragen aan de 40% van Nederland die hun hele leven een woning huurt in plaats van koopt. Het is daarom juist in deze tijdsgeest van enorm belang dit recht, dit laatste baken van vrijheid, te verdedigen waar nodig. Het eigendomsrecht hoort een absoluut recht te zijn, een absoluut recht dat ook niet aangetast kan worden door de grillen van de meerderheid, want dat, beste leden van de Provinciale Staten, is precies wat een onteigeningsprocedure is. De meerderheid vindt dat het eigendom van de betreffende persoon tot het gemeengoed vermaakt moet worden. Omdat deze meerderheid het voor het zeggen heeft, gebeurt dat vervolgens zo. Wat, vraag ik dan aan onze Staten, is het eigendomsrecht waard? Het eigendomsrecht komt u slechts toe bij gratie van de meerderheid. Maar een gedwongen onteigeningsprocedure volgt toch pas als men geen minnelijke schikking kan treffen, hoor ik veel mensen zeggen. De Gedeputeerde schermde in de mededeling portefeuillehouder met eenzelfde soort retoriek. De overheid biedt eerst een minnelijke schikking aan, maar hoe dan ook, elke Nederlander weet: als de overheid een stuk grond wil hebben, kunt u vervolgens maar beter schikken, want u kunt altijd nog gedwongen onteigend worden.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. U heeft het over een meerderheid. U realiseert zich ongetwijfeld dat uiteindelijk de rechter gewoon een besluit kan nemen, toch?

De voorzitter: De heer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Dat klopt, maar alvorens dat gebeurt, ligt er een bestuurlijk besluit om wel of niet gronden aan te wenden of een onteigeningsprocedure te starten.

De voorzitter: Volgens mij is dat allebei waar. Ja. Gaat u verder, de heer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Het is een onderhandeling aangaan waarvan u weet dat u hem gaat verliezen. Deze mooie cijfers van een laag percentage mensen die uiteindelijk gedwongen onteigend wordt, zeggen dan ook helemaal niets, behalve dat 98% van de mensen in een dergelijke procedure eieren voor hun geld kiezen, omdat ze het nummer van The Clash kennen: I fought the law and the law won. Het is des te wranger, omdat deze en vele onteigeningen, gerechtvaardigd worden met het argument van publiek of algemeen belang. Bij een weg kan een creatieve geest die het niet zo nauw neemt met ons eigendomsrecht als wij nog beredeneren dat het gaat om publiek belang. Helaas gaat het in dit geval niet eens om de weg zelf, maar om natuurcompensatie voor deze weg. De huidige casus laat perfect zien waarom onteigening een verschrikkelijke methodiek is. De manier waarop de inspreker en huidig eigenaar bejegend wordt als onderhandelingspartner is allesbehalve gebaseerd op gelijkwaardigheid, afgaande op het gevoerde betoog in de commissie. Dit is niet de enige casus die zal plaatsvinden. Slechts één van de vele. Wat wil FVD dan wel? Natuurlijk is onteigening vastgelegd in onze Nederlandse wet en is het een middel dat overheden mogen gebruiken. Het is echter geen verplichting waar men gebruik van moet maken. We zouden graag zien dat onderhandelingen over acquisitie van gronden op gelijke voet plaatsvinden. Dat wil zeggen zonder het achter de hand houden van gedwongen onteigening en met respect voor een eventuele afwijzing. Het mag dan soms op gefronste wenkbrauwen of gelach rekenen als een partij als enige tegen iets stemt, maar het voordeel van ideologische keuzes maken is dat deze altijd standhouden. Gedwongen onteigening is altijd verkeerd wat ons betreft. Hoeveel inhoudsloze moties de BBB en de VVD ook indienen om het leed te verzachten met procesmatige wartaal, die uiteindelijk niets voorstellen, doet daar niets aan af. Collegepartij PvdA zegt zelfs: we gaan helemaal niet verbieden om te onteigenen op bepaalde grond. Het is een poging tot het verbloemen van wat er werkelijk gebeurt: een boer met een familiebedrijf dat meer dan een eeuw bestaat, wordt ontdaan van een deel van zijn gronden en waarschijnlijk wordt het ondernemen onmogelijk gemaakt. Weerwoord is zinloos en een respectabele onderhandelingspositie is ook al van de baan.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Driessen. Tot slot in de eerste termijn geef ik het woord aan de heer Peters namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Mijnheer de voorzitter, geachte aanwezigen. Ik heb dat papiertje dat ik eigenlijk vandaag zou willen voorlezen geloof ik al 21 keer veranderd, want je wordt eigenlijk van hot naar her gegooid in deze situatie. We zijn afgelopen woensdag op bezoek geweest bij de – ik noem het maar even – gedupeerde, want zo zie ik dat als je daar op bezoek bent geweest. Voor mij was de BBB al op bezoek geweest en ook de VVD. Dat werd zeer gewaardeerd, ook dat wij even langskwamen. We hebben toch wel een emotionele ondernemer aangetroffen, die ook namens de buurman sprak. We hebben daar - schrik niet - bijna twee en een half uur koffie zitten drinken. Ik kan u zeggen: dat was sterke koffie, want ik heb er een nacht niet van geslapen. Niet alleen daarvan, maar ook van het verhaal, dat wat ik hier ook beluister van de meeste Statenleden en de meeste fracties, dat je zo niet met mensen omgaat. We hebben het over schamen. We hebben het over miskleunen. Dat neem ik de Députe van nu niet kwalijk, mevrouw Demollin, want die is ook daar geweest. Die heeft geprobeerd daar in ieder geval te kijken naar een oplossing, maar het is tot nu toe niet gelukt. Ik was één van de eersten die de motie van de BBB onderstreepte. Ik zeg: dat is goed, dat is geweldig dat jullie dat doen, maar dat is voor de toekomst. Ik zit met het probleem van nu. Ik heb nu een paar ongelukkige ondernemers en daar wil ik voor opkomen. Daar ben ik voor gekozen. Ik heb het idee dat er ambtelijk wat gebeurd is, wat we bestuurlijk bijna niet meer kunnen rechtekken. En toen ...

De voorzitter: Mijnheer Peters, wilt u voorkomen om dat via het ambtelijke te doen. Het is altijd bestuurders die u aanspreekt.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dat mag dan wel zo zijn. Ik probeer ... Mijn excuus ervoor, maar ik heb het gezegd. Ik had ... Waarom zeg ik dat nou eigenlijk? Omdat ik, toen ik strakjes weggeroepen werd van mijn stoel naar mijn fractiekamer, toen waren er twee ambtenaren die mij probeerden te overtuigen dat ik het maar vooral goed moest keuren, want anders zou het weleens een keer met de N280 fout kunnen gaan. Ja, dat was de ambtelijke ondersteuning.

De voorzitter: Mijnheer Peters, mijnheer Peters, mijnheer Peters, mijnheer Peters

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ja.

De voorzitter: Ik wil u nog voor de tweede keer en dat is voor mij voor de laatste keer ... U kunt 'Gedeputeerde' ... Nee, ik ben aan het woord. Ik ben aan het woord. Ik ben aan het woord, mijnheer Peters.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): U kunt mij dat niet ontnemen.

De voorzitter: Ik ben aan het woord, mijnheer Peters, alstublieft. We gaan ... We hebben ook afspraken over met elkaar omgaan.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Oké, nou, ik had dus bezoek in mijn fractiekamer ... Ik zal niet zeggen wie het was.

De voorzitter: Mijnheer Peters. Ik ben nog niet klaar, alstublieft.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Wat bent u?

De voorzitter: Ik was nog niet klaar. Ik wil u echt oproepen om het College ter verantwoording te roepen als daar aanleiding voor is en uit uw betoog te laten waar onze voorstellen vandaan komen. Het is altijd ter ondersteuning van het College. Het College kan zich verantwoorden en niemand anders.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Het is duidelijk, maar ik heb verslag gedaan van wat mij overkomen is. Dan kunt u daarvan vinden wat u wilt, maar ik moet ook zeggen wat mij gebeurd is. Dan kan ik wel iets anders bedenken, maar dat is niet zo. Dus uiteindelijk hebben die mensen mij overtuigd om het amendement/de motie die ik daar juridisch heb laten toetsen niet in te dienen, maar met een andere motie/amendement te komen om te voorkomen dat die N280 niet doorgaat, want het gaat toch om een megaproces, € 112 miljoen. Ik neem het het bestuur niet kwalijk. Maar ik neem het toch wel kwalijk wordt er dus van tevoren gebeurd is. We hebben het toch enkele jaren daar wat kunnen doen? Ik vind dat daar een burger/ondernemer niet de dupe van moet worden. Hoe u het ook wilt invullen en wat u ook wilt beschermen, maakt mij niet zoveel uit, maar ik zit hier voor de burgers en die burger mag hier niet de dupe van worden. Ik doe dan via mijn tweede amendement weer een poging – terwijl ik die van de BBB van harte onderstreep, omdat ik vind dat dat ook nooit meer mag voorkomen – van: wat kunnen wij hier nog lijmen? Ik roep mevrouw Demollin op, de Gedeputeerde, om alsnog alles in het werk te stellen. Ik ben ervan overtuigd dat ze dat gaan doen, want dat heeft ze eigenlijk al min of meer toegezegd. In de commissie heb ik dat ook al beluisterd. Voor de rest kan ik het hele verhaal wat iedereen verteld heeft wel overdoen en dan kan ik ook vertellen dat de rechter straks toch zijn ding wel zal doen, wat we allemaal bedacht hebben, maar het gaat mij er hier gewoon duidelijk om dat hier een bepaalde weg is ingeslagen waar de burger weinig tot bijna niets aan kan doen. Het wordt voor hem geregeld en het wordt hem als het ware letterlijk en figuurlijk door de strot geduwd. Dat wil ik absoluut ... Daar willen wij met LOKAAL-LIMBURG niet aan meedoen. Daar passen wij voor. De burger heeft zijn recht en die moet dezelfde kansen krijgen en daarnaast ook dezelfde aanbiedingen. Niet de mensen dwingen om iets te gaan doen waar ze alleen maar ongelukkig van worden. Dat is mijn betoog wat betreft het eerste ... Er komt een nieuwe motie. Die heb ik al ingediend. Hopelijk haalt die het wel. Maar het gaat mij om de intentie. Het gaat mij er niet om dat ik daar een meerderheid voor krijg.

Het gaat mij om de boodschap die iedereen eigenlijk ook hetzelfde vertelt, om die af te dwingen: hoe kunnen we hier nog iets aan redden? Hoe kunnen we 'elke Limburger telt, waar we samen voor staan, overeind houden? Als ik een ambtenaar genoemd heb, zo ben ik ook, dan ben ik ook zo makkelijk om te zeggen: 'Nou, sorry.' Maar het moet me wel van het hart, want het is wel tijdens deze vergadering gebeurd en dat vind ik dan ook een beetje ... Ja, laat ik het zo zeggen: u bent er niet bij geweest, maar ik doe het ermee. Dank je wel.

De voorzitter: Mijnheer Peters, even nog een vraag aan u. U had het over een motie en een amendement, maar ik denk dat u een amendement indient? Heeft u ...

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ja, laat ik dat juridisch even toetsen, of het een motie of een amendement is, want daar zit ik natuurlijk mee.

De voorzitter: Heeft u al het dictum bij de hand om hem voor te lezen?

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Dat heb ik niet bij de hand, maar ik heb het ... Ik houd het even achter de hand. Ik wacht ook even de reactie van de Deputé af. Als die dadelijk zegt: 'mijnheer Peters, u wordt op uw wenken bediend', ja, dan hoeft ik hem niet in te dienen, als u begrijpt wat ik bedoel.

De voorzitter: Dan wachten we dat even af en dan komt u er eventueel in de tweede termijn mee. Er is nog een vraag van de heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Nou, misschien geen vraag, maar wel een verzuchting, want ik vind het wel bijzonder lastig dat u nu tijdens de woordvoering nog stelt een amendement te hebben, wat wij niet kennen en waar zelfs het dictum niet van in uw hoofd zit.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Nou, u heeft de motie/het amendement van mij gekregen vanmorgen. Dat hebt u gehad. Dat is mij ontraden. Ik heb daar een nieuwe voor ingediend, dus ik doe niets anders als de ene motie terugtrekken en daar een nieuwe voor indienen.

De voorzitter: Even voor de helderheid. De heer Peters heeft ambtelijke ondersteuning gekregen om die aan te passen en die heeft nu aangegeven in de tweede termijn een besluit te nemen of die wel of niet ingediend wordt, afhankelijk van de beantwoording van het College. Als er daar behoefte aan is, dan zal ik daarna ook zorgen voor een ruime schorsing of eventueel voldoende ruimte om daar nog vragen over te stellen. Uiteraard krijgt u daarvoor dan alle gelegenheid.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Waarvoor dank.

De voorzitter: Daarmee komen we aan het eind van de eerste termijn van uw Staten. Dan geef ik het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank u wel, voorzitter. Voordat ik inga op de gestelde vragen wil ik mede naar aanleiding van hetgeen wat ik hier vandaag heb gehoord, maar ook bij de commissiebehandeling op 1 december jongstleden, graag het volgende met u delen ten aanzien van het besluit dat vandaag aan uw Staten voorligt. Aan de orde is een procedurebesluit, een besluit waarmee wij als Provincie bij de Kroon een verzoek kunnen indienen voor het aanwijzen van gronden ter onteigening bij koninklijk besluit. Het besluit dat vandaag voorligt, gaat dus niet om het in eigendom krijgen van de percelen die nu nog niet in ons eigendom zijn en die we wel nodig hebben voor de gewenste aanpassingen aan de N280. Voor die realisatie van die N280 heeft uw Staten op 24 juni 2022 besloten om het Provinciaal inpassingsplan vast te stellen. Dat heb ik van meerdere mensen ook net gehoord, bij jullie betoog en bij jullie vragen. Met dit besluit heeft u als Staten het College de opdracht gegeven om de realisatie van de aanpassingen in gang te zetten. Ik

benadruk dat dit verzoekbesluit slechts een allereerste preventieve procesmatige stap is in een mogelijke onteigeningsprocedure. Het is onze wettelijke taak en ook onze inzet om voor de realisatie van die reconstructie van N280 de gronden, de benodigde gronden, zoveel als redelijkerwijs mogelijk minnelijk te verwerven. **Dan kom ik even op de vraag van mijnheer Peters. Dat is ook hetgeen wat ik aan mijnheer Bongers aan de tafel en ook de andere mensen heb toegezegd te doen binnen de kaders die we met elkaar hebben om dat mogelijk te maken.** Het besluit van vandaag echter is absoluut noodzakelijk voor het borgen van de realisatie. Wanneer vandaag geen of een negatief besluit wordt genomen, dan zou dat weleens kunnen betekenen dat de beoogde en ook de maatschappelijke gewenste aanpassingen aan de N280 niet of met een hele grote vertraging gerealiseerd kunnen worden. Ik heb ook meerdere keren vernomen dat dat niet wenselijk is, althans, uw Staten hebben uitgesproken dat dat niet wenselijk is. Voorzitter, een en ander neemt niet weg dat we als College oog, gehoor en aandacht hebben voor de mensen in de breedste zin van het woord, mensen die gebruikmaken van één van Limburgs gevaarlijkste wegen, maar ook mensen die eigenaar zijn van percelen die voor de reconstructie noodzakelijk zijn. Er ligt nu een solide verwerkingsdossier voor, waarmee we de realisatie van de gewenste aanpassingen aan de N280 veilig kunnen stellen. Dan ga ik nu over tot de beantwoording van de vragen, waarbij ik wil aangeven dat de vragen van de VVD opgepakt zullen worden door mijn collega, Jasper Kuntzelaers. Ik heb een vraag gehoord, die gaat over: hoe optimaliseren we nou het proces om dit in het vervolg te voorkomen? Daar gaat onder andere de motie over, maar het is ook zo **dat we gaan onderzoeken om proactief gronden te gaan verwerven ten behoeve van natuurcompensatie. Dat gaan we meenemen in de nieuwe nota Grondbeleid, wat over een tijdje aan u zal worden voorgelegd.** Mijnheer Sol van GroenLinks heeft gezegd: hoe is stikstof nou ... Speelt dat nou wel of niet een rol bij die compensatie? Nou, stikstof speelt geen rol bij de vaststelling van de natuurcompensatie. Vervolgens begrijp ik dat er een vraag gesteld is over de minnelijke schikking en de garantie dat het het PIP niet in gevaar kan brengen. Zoals het PIP nu voorligt bij de Raad van State willen we ervoor zorgen dat dit proces; dat daar niks aan gebeurt, zodat dit proces kan doorlopen, zodat we de borging hebben dat we door kunnen met dat plan. De minnelijke schikking zal tot elk moment dat we überhaupt tot dat laatste redmiddel moeten overgaan doorgaan. Dus op het moment dat... Dan praat je over tussen twee en drie jaar van nu. Mevrouw Fischer vraagt wat de uitleg is van de minnelijke schikking. Even kijken. Nou, het is in ieder geval zo dat de betrokken eigenaar; die wordt volledig schadeloosgesteld en er wordt echt tot op een zeer groot detailniveau gekeken wat het effect is van het feit dat hij van dat specifieke perceel niet meer gebruik van kan maken. Daar wordt een gedetailleerde berekening van gemaakt en dat wordt meegenomen in het voorstel tot onteigenen. Daar is ook heel veel jurisprudentie over en ik moet zeggen, ik ben onder de indruk van de waarborgen die in de Onteigeningswet zitten, omdat we allemaal weten ... Dat is ook een vraag die mijnheer Driessen heeft gesteld. Het goederenrecht is een heel groot recht en een heel belangrijk recht en daarom is deze wet met zoveel waarborgen omkleed en wordt het ook niet voor niks met een hele chique term 'Ultimum Remedium' genoemd, het laatste redmiddel. Als ik kijk naar hetgeen we nu doen op dit moment; het klopt dat de motie ingaat op iets wat we naar de toekomst gaan doen. Dit besluit, om het PIP vast te stellen, is 24 juni genomen. We zullen door moeten met deze weg, maar we zijn heel hard bezig om te kijken hoe we voor iedereen daar in de omgeving een goede oplossing kunnen vinden. Nou wil ik verder ingaan, voorzitter, op een stukje appreciatie van de motie die voorligt. Dan wil ik even aangeven onder punt 1C; of ik het goed begrijp dat daar waar over alternatieven wordt gesproken, dat er bedoeld wordt dat het haalbare alternatieven zijn. Bij punt 2 van het dictum lees ik dat u graag een borging wenst van het voorstel dat onder punt 1 in zijn geheel staat omschreven. **GS geeft hierbij een toezegging om dit voorstel, dat onder 1 staat; om deze borging aan uw Staten voor te leggen** en hiermee geven wij dan ook met een positieve appreciatie het oordeel van deze motie aan uw Staten.

De voorzitter: Mevrouw Van der Pol.

Mevrouw Van der Pol (BBB): De haalbare alternatieven. In principe staat dat ook al op dit moment in de verordening, haalbare alternatieven. Als we dan kijken naar het woord 'alternatieven' zien we toch dat bij deze casus, de N280, schijnbaar daar onvoldoende invulling aan is gegeven, want wat nou blijkt zijn er toch

wel andere alternatieven mogelijk, dus ik zit daar een beetje mee te ... Haalbare alternatieven. Alternatieven moeten altijd haalbaar zijn, maar dat was ook in de vorige verordening eigenlijk al geregeld. Dus ja, haalbare alternatieven ... Maar wel echt met deze kanttekening: goed kijken waar.

De voorzitter: Dank u wel. Dank voor de toelichting. Ik hoor niet echt een vraag, dus geef ik het woord aan mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Dit gaat over de appreciatie van de motie. Ik heb er eigenlijk twee vragen over. Is de Gedeputeerde het met mij eens dat de titel van de motie niet klopt? Motie 'Voorkomen gedwongen onteigening voor natuurcompensatie'. Het gaat hier niet om onteigening voor natuurcompensatie, maar het gaat om compensatie voor het infrastructureel project. Dus daar had ik graag een reactie op. En kan de Gedeputeerde aangeven dat als je onteigening vanwege infrastructurele projecten onmogelijk of haast onmogelijk maakt, dat je dan een bom onder al die projecten legt? Kunt u aangeven wat de gevolgen zijn voor die infrastructurele projecten als deze motie wordt aangenomen? Heeft u dat volledig in beeld?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Nou, op de eerste vraag is mijn antwoord 'nee'. Ik ben het; zoals de motie nu voorligt appreciëren wij hem vanuit het College naar het oordeel Staten toe. Op uw tweede vraag: deze motie handelt niet over het feit dat we nooit meer gaan onteigenen. Wij zullen altijd in het hele proces om infrastructureel aan te leggen dit laatste redmiddel in onze instrumentenkoffer blijven behouden.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dat snap ik, maar de titel van die motie suggereert anders. Ik wil eigenlijk toch graag weten wat de gevolgen zijn voor de infrastructurele projecten als deze motie wordt aangenomen. Dat mag ook in een mededeling portefeuillehouder, maar ik wil wel graag in beeld hebben wat die gevolgen zijn daarvan.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat kan ik begrijpen. Het is niet zo dat het effect dat wij nastreven is dat er geen enkel infrastructureel werk meer gerealiseerd wordt. Wij proberen binnen de kaders die we hebben, de wettelijke kaders, zodanig goed te opereren dat alle mensen daar goed uitkomen.

De voorzitter: Tot slot mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, ik begrijp dat het College dat niet nastreeft, maar wat zijn de gevolgen van deze motie? Ik zou er graag een toezegging op willen dat u dat in beeld brengt middels een mededeling portefeuillehouder of een ander document.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. **Wij komen met een voorstel, zoals ook in de motie staat, en dat voorstel leggen we aan uw Staten voor.**

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja dank u, dank u wel, voorzitter. Ja, het College apprecieert deze motie, maar dan ben ik wel benieuwd naar welke financiële consequenties u verwacht van deze landbouweffectrapportage en aan welke reikwijdte u denkt.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank u wel.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is een heel terechte vraag en de antwoorden op die vraag zullen weergegeven worden in het voorstel waar wij mee komen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Ik heb ook inderdaad een vraag over die appreciatie. In de eerste plaats de vraag waarom het College het relevant vindt om juist als het gaat om het vooruitlopen op de nieuwe kaders in dit verband alleen over onteigening in het kader van natuurcompensatie te spreken en in de tweede plaats ook de landbouweffectrapportage, waarvan we eigenlijk nog helemaal niet weten wat dat inhoudt. Vindt het College het inderdaad gepast om aan de enorme stapel van wetten en regels waar infraprojecten aan moeten voldoen er nog één toe te voegen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Omdat het in dit specifieke geval gaat over agrariërs, is het belangrijk om goed in de gaten te hebben op zeer gedetailleerd niveau wat het betekent in de bedrijfsvoering van deze agrariërs. En nogmaals: de effecten; hoe we dit gaan doen, zal in het voorstel terugkomen wat we aan uw Staten voorleggen om uitvoering te geven aan deze motie.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Excuses. Gaat deze motie nu over deze casus of gaat deze motie over de kaders die nog gaan komen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Deze motie gaat over deze casus en het voorstel wat voorligt om te gaan uitwerken, wat het GS gaat uitwerken, wordt aan uw Staten voorgelegd. Wat in het verhaal staat, is dat er een verwijzing is naar de nieuwe nota Grondbeleid en naar de Omgevingsvisie c.q. -verordening.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, mijn naam staat ook onder de motie, dus ik voel me geroepen, of wij als CDA voelen ons geroepen, om toch enige uitleg te geven, want de motie gaat wat ons betreft niet over een specifieke casus. We zijn geen wijkplatform hier. We zijn een Provinciale Staten. Het gaat hier over een Provinciaal inpassingsplan. Dat de casus iets naar boven heeft geroepen bij ons, dat kan, maar ja, ik wil echt ervoor waken dat we niet over een of andere casus ... Het gaat hier over de N280, die Roermond met Weert verbindt. Ik bedoel, dat is waar het over gaat. Het gaat hier over een infraproject waar wij gaan onteigenen als laatste redmiddel. In mijn inbreng ... Daar komt de vraag, mijnheer de voorzitter. In mijn inbreng heb ik het ook gehad over: welke implicaties heeft dit nu? Wij denken dat dit een verbetering is als het gaat om ons grondbeleid en ook onze inraportefeuille, maar welke implicaties heeft het nu als wij telkens weer met natuurcompensatie beginnen op het moment dat we een PIP vast gaan stellen? Ik denk dat; dat was een uitnodiging naar u in ieder geval om daarop te reflecteren. Ik denk dat we daar aan de voorkant voor moeten

gaan zitten, want anders dan heeft de rest van het College een probleem. Ja, ik weet dat u één College bent, maar hè, ik bedoel: dan is het een heel groot probleem voor diegene die infra in de portefeuille heeft op het moment dat we het telkens gepast gaan doen op het moment dat het PIP er is. Dus daar heb ik graag een antwoord op van de Gedeputeerde.

De voorzitter: Dank u wel. Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank u wel. Wij... **Ik kan u een toezegging geven over het feit dat wij met een voorstel gaan komen hoe we dat anticiperend kunnen gaan doen**, zodat we niet meer in deze situatie, zoals hier voorligt, kunnen komen.

De heer Ijpelaar (CDA): Oké, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): De toezegging met een datum, want anders is het geen toezegging, dus ...

De voorzitter: U bent al aardig ingewerkt, hoor ik wel.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: **Wij zullen dit integraal meenemen in de nieuwe nota Grondbeleid, die in april van dit jaar, van volgend jaar, excuus, volgend jaar, voorligt.**

De voorzitter: Oké. Zo ziet u maar: u vraagt, wij draaien.

De heer Ijpelaar (CDA): Hartelijk dank, via de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel en dank u wel, mevrouw Demollin.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Nee, hallo!

De voorzitter: Oh, neem me niet kwalijk. Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Nee hoor. Dat neem ik u echt niet kwalijk. Ik zit gewoon een beetje in het verdomhoekje hier.

De voorzitter: Nou, zo zie ik het absoluut niet, maar goed dat u van zich laat horen.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Met zoveel medegevoel kan het alleen maar goed gaan vandaag. Ik wil alleen eventjes vragen, zie ik het goed dat als deze motie er niet geweest was u toch hetzelfde inzicht gekregen zou hebben voor wat betreft de ... Het maakt me helemaal van mijn à propos af. Maar ja, goed, het op dezelfde manier nu doen met de motie in de hand als dat uw gehandeld zou hebben zonder motie. Met andere woorden: zou die mijnheer die zich gemeld heeft.... Dat is eigenlijk de reden waardoor wij wakker geworden zijn. Zou dat in feite niks uit hebben hoeven te maken? In ieder geval zorgen jullie ervoor dat het in de toekomst niet meer gebeurt, dat dat zo goed mogelijk van tevoren afgekaderd is.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is helemaal correct.

De voorzitter: Dank u wel. Er is toch nog een vraag opgeborreld bij mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, inderdaad. Ik vraag me af – ik vraag dat ook ter lering – hoe nou kan dat de heer Ijpelaar hetzelfde verzoek doet als ikzelf en dat de heer Ijpelaar wel een toezegging krijgt en ik niet. Ik zou daar graag een reactie op hebben.

De voorzitter: Het is een inkoppertje, maar de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is niet met opzet. Absoluut niet. Het is dat er misschien met een woordkeuze of een vraag die u gesteld heeft in ieder geval ... Ik heb niet het idee dat ik bij de een of de ander verschil heb gemaakt. Ik heb een antwoord gegeven om dat te doen, zodat we in de toekomst geen problemen meer krijgen, waar we wel tegenaan lopen in dit specifieke geval bij deze mijnheer.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter. Ik ben nog even naar de heer Ijpelaar gelopen om te verifiëren of wij nu hetzelfde gevraagd hebben en dat was zo, dus ja, ik zou dan toch nog graag – dat mag ook via een mailtje of een persoonlijk gesprek straks – weten wat dan maakt in mijn woordkeuze, die volgens mij heel netjes was, dat u mij geen toezegging geeft en de heer Ijpelaar wel. Ik zou dan toch graag, al dan niet persoonlijk, een reactie van u krijgen. Volgens mij was mijn woordkeuze uitstekend en kan dat niet van iedereen gezegd worden vandaag.

De voorzitter: Dat laten we maar voor de huiskamervraag, maar het lijkt me een prima suggestie om buiten de vergadering om even te evalueren hoe dat gegaan is. Dank u wel.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik kan u ook de toezegging doen dat ik op datgene wat u vraagt en mijnheer Ijpelaar samen; dat we kijken dat we daar met een voorstel komen in april volgend jaar en dat we goed kijken naar datgene, dat we in ieder geval dit niet meer laten gebeuren.

De voorzitter: En dat staat even los van de andere vraag die u stelde. Dank u wel. Dank u wel, Gedeputeerde. Dan geef ik nu het woord aan Gedeputeerde Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Met uw goedvinden, voorzitter. Er restte nog één vraag van de VVD, van mevrouw Koopman, over de situatie in Leudal. Wat we daar nou precies mogen verwachten, was de vraag. Wanneer komt er schot in de zaak? Om de aanpassingen te kunnen doen in Leudal, in gesprek met de gemeente Leudal en in overleg met Cumela en de LLTB, kunnen we pas echt starten met een wijziging van het bestemmingsplan nadat het PIP onherroepelijk is geworden. Dat punt moeten we dus ook afwachten voordat daar daadwerkelijk een verandering van het bestemmingsplan in gang gaat worden gezet. De partners waar we het over hebben, zowel de gemeente Leudal, als Cumela, als de LLTB, zijn daarover geïnformeerd. Wij gaan dus ook gerust dat traject in, maar daarvoor moet eerst het PIP onherroepelijk worden. Daar wachten we dan nog met zijn allen even op. Als dat voldoende is, dan ga ik weer keurig in het bankje zitten.

De voorzitter: Zo te zien wel. Dank u wel, Gedeputeerde Kuntzelaers. Dan komen wij nu bij de tweede termijn van uw Staten en ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn. Mevrouw Van der Pol. Niet het geval. De heer Wolters Gregório. Niet het geval. Mevrouw Koopman. Mevrouw Koopman? Behoeftte aan een tweede termijn? Kort. Gaat uw gang.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Het ging net heel even een klein beetje snel bij de beantwoording van de vraag, dus ik had nog heel even een korte vraag aan de heer Kuntzelaers. Bedoelt u daarbij ook niet alleen die aanpassing na het PIP, maar bedoelt u daarbij ook die gebiedsontsluitingsweg, dat daarbij de zorgen van Cumela naar de Noord-Zuidverbinding; dat daar ook een oplossing voor wordt gezocht? Dat was een tweede vraag van mij. U zei dat ik één vraag had, maar ik had er twee.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Plusquin had gevraagd om twee minuten voor de tweede termijn. Aan u het woord.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou ja, van deze plek wil ik nog mijnheer Nijenhuis, mevrouw Wesseling en ook mevrouw Van der Pol feliciteren met de maidenspeech. Bij mevrouw Van der Pol is het natuurlijk wel extra bijzonder dat het komt door een motie van de Partij voor de Dieren destijds voor een bouwstop op de geitenhouderij. Nou, dat schept toch wel een band, zal ik zeggen. Ja, ik heb het eigenlijk net ook al aangegeven, maar volgens ons is die woordkeuze echt verkeerd. Ook toch wel een beetje framing, want het gaat niet om onteigening voor die natuur. Het gaat om onteigening om een infrastructureel project mogelijk te maken, een weg, een spoorweg of een ander infraproject. Nogmaals, wij zijn niet voor heel veel nieuwe wegen, wel voor nieuwe spoorwegen overigens, maar wij zijn echt bezorgd dat als je deze motie aanneemt, als je het onmogelijk of heel, heel, heel moeilijk maakt om dat uiterste redmiddel in te zetten, die onteigening; dan leg je echt een bom onder al die infraprojecten. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin. Dan kijk ik even naar mevrouw Berghorst. Niet. Mijnheer Ijpelaar. Aan u het woord.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, mijnheer de voorzitter. Op deze manier is het een heel eind, maar dezelfde situatie deed zich bij mij voor als bij mevrouw Koopman. De Gedeputeerde was erg snel weg. Dat zijn we van hem niet gewend. Dus ik gebruik de tweede termijn nog voor een vraag, Misschien nog een extra verduidelijkende vraag in de lijn van wat mevrouw Plusquin ook vroeg. Kijk, de discussie gaat nu verder en ja, we komen erin terug, in het grondbeleid, hè, maar ik zou toch graag een kleine reflectie zien van de Gedeputeerde. Wat betekent dit nu, dat wij natuurcompensatie eerder in het proces gaan trekken als het gaat om de aanpak van infraprojecten? Dat is eigenlijk waar de Staten ook om vraagt en daar heb ik u eigenlijk onvoldoende over gehoord. En ja, daar bent u naar mijn idee best in staat toe, om daar enige reflectie op te geven op dit moment. Dus wat betekent het nu als we natuurcompensatie naar voren gaan trekken of gaan we dat juist niet naar voren trekken en laten we dat zoals in de lijn met de motie pas gebeuren op het moment dat we een PIP onherroepelijk gaan vaststellen. Daar zou ik echt graag een kleine reflectie op willen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ijpelaar. Overigens zei de Gedeputeerde nog in zijn afsluiting: 'Als dit voldoende beantwoord is.' Dus u ziet het maar, een wijze les: altijd scherp blijven. De heer Sol, ga uw gang.

De heer Sol (GroenLinks): Voorzitter, ja, dank u. Ja, ik wil toch in de tweede termijn nog wat meer zeggen over de motie, want het is in Den Haag de afgelopen weken heel veel gegaan over erosie van de rechtsstatelijkheid. Dat zijn grote woorden. Ik wil hier in deze kamer, in dit huis, niet te veel die kant op. Maar ik vind de motie echt een glijdende schaal. Door zo nadrukkelijk in de motie nu voor natuurcompensatie te bepleiten om daar andere regels en andere afspraken over te maken dan voor alle andere doeleinden waarvoor onteigening uiteindelijk, uiteindelijk, dat laatste redmiddel is, die unieke code waarmee je die escaperoom kunt openen, kunt openmaken ... Ik denk ook dat we met zijn allen straks gaan constateren dat nog een extra rapportage, een landbouweffectrapportage, de puzzels alleen maar ingewikkelder gaat maken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even naar de heer Loomans. Geen behoefte. Mevrouw Fischer. De heer Driessen. Aan u het woord.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ja, voorzitter. Ik wil graag ook nog even terugkomen op zowel de motie, als de toezeggingen en andere zaken die beloofd zijn in de trant van beterschap en andere processen. Wij zien dat duidelijk anders, want we hebben het heel veel over inspanningen en het borgen van een beter proces, alle andere opties overwegen en een betere bejegening van deze partners. Maar onzes inziens komt dit niet louter voort uit onwil van een Provincie, maar is dit natuurlijk verloop van een scheve onderhandelingspositie. Het probleem is namelijk: als één partij weet dat die onderhandeling altijd de kant op kan gaan van die partij, als ze wil, er nul motivatie is om daadwerkelijk te luisteren naar een tegenbod van een andere partij. Dus wat ons betreft is dat probleem ingebakken in dit voorstel, waar we nu voor gaan stemmen en dat is de onteigeningsprocedure, want die ligt achter de hand en dat erodeert daarmee vanzelf de onderhandelingspositie van de tegenpartij. Daarmee doen we dus aan symptoombestrijding, met al het borgen en nieuwe processen optuigen en niet aan het oplossen van het daadwerkelijke probleem. Dan de motie. Die zie ik eigenlijk in dezelfde lijn, want daar wordt precies hetzelfde in betoogd. Daar gaan we eigenlijk in zorgen dat we allerlei processen gaan vastleggen, hoe we komen tot een zo goed mogelijke weging, dat we dit als laatste redmiddel gaan gebruiken. Dat is allemaal mooi, maar dat haalt in eerste instantie niet de premisse weg dat de persoon aan de andere kant, onze onderhandelingspartner, totaal geen keuze heeft als het erop aankomt. In de richting van de heer Sol, die de glijdende schaal aanhaalde; die glijdende schaal werkt voor ons namelijk ook de andere kant op. Als we nu gaan onteigenen voor de compensatie van natuurgronden, waar stoppen we dan met onteigenen en waar houdt het publiek belang eindelijk op? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Driessen. Dan geef ik het woord aan de heer Peters.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, op de eerste plaats het dictum van de aangepaste motie, noem ik het maar even. Af te zien van de onteigening van het land van de betrokkenen en in plaats daarvan alternatieve gronden aan te kopen voor de benodigde natuurcompensatie. Daar ging het uiteindelijk om. Indien het binnen de eigen gemeente niet mogelijk is, dan binnen de provincie Limburg zoeken naar geschikte grond voor compensatie. Dat was eigenlijk mijn tweede poging om te komen tot... Daarnaast moet ik even kwijt: ik verbaas me over iets, dat de portefeuillehouder hier een motie verdedigt in dit stelsel, zou ik bijna zeggen, terwijl ze eigenlijk waarschijnlijk ... Met zijn allen zijn we erachter gekomen dat de manier zoals we het nu doen niet naar tevredenheid loopt, maar dat iedereen daarop begint te schieten... Terwijl ik eigenlijk begrijp: die motie roept op tot een andere manier van onderhandelen, laat ik het zo even makkelijk zeggen. Laten we nou eerst afwachten welk stuk eruit komt en dan met elkaar discussiëren, debatteren hoe we daarmee omgaan. Ik begrijp dat natuurlijk een hele hoop van die dingen juridisch ook getoetst moeten worden, of het ook wel in strijd is met of niet. Dus daarom zou ik bijna zeggen: gaat uw gang, ga aan de slag en wij zullen met de Staten kijken of die de toetsing kan verdragen, zodat wij in ieder geval niet tegen dit soort problemen aan lopen, waar we nu tegenaan zijn gelopen, waar u ook tegenaan bent gelopen en zeker de betrokkene. Daar zit ik voor, voor die betrokkene, en niet om iemand uit de wind te houden. U heeft een vraag.

De voorzitter: Mijnheer Peters, even voor mijn helderheid. Het is een motie en geen amendement, zeg ik dat goed?

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ja. Motie 3042.

De voorzitter: Hij zal ook zo snel mogelijk worden rondgedeeld. De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, even een verduidelijkende vraag. Naar mijn idee hebben we allemaal eenzelfde nare nasmaak, hè, rondom een bepaalde casus. Enkel heb ik de vraag aan de heer Peters: stelt u zich nou eens voor dat we deze casus, deze gronden niet zouden verwerven, de strekking van de motie van de heer Peters, als ik het goed begrijp, en de volgende agrariër of dakpannenbedrijf, meldt zich hier

vervolgens omdat we en volgend voorstel hebben en die meldt zich wederom hier, gaan we dan wederom met Provinciale Staten samen zitten om een motie te maken ook om dat bedrijf dan vervolgens niet op te kopen? Waar eindigt het dan, hè? Dus gaan we voor iedere casus nu een motie maken in deze N280/PIP-onteyeningsprocedure? Daar ben ik even naar op zoek. Wat stelt de heer Peters voor?

De voorzitter: De heer Peters.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Nou, ik heb de commissievergadering gehoord. Ik heb de Deputé gehoord. Ik heb de fractievoorzitters gehoord. We zitten er allemaal mee in onze maag. Wat ik niet gehoord heb, is dat er compensatiemogelijkheden waren en die zijn niet volledig uitgevoerd, in mijn beleving. Als je dan bij de betrokkene gaat praten en hij geeft mij zo de nodige alternatieven aan ... Daar gaat het uiteindelijk om. Kijk, als er geen andere mogelijkheid ... Voor mij moet die straat doorgaan. Dat is een duidelijkheid. Die N280. Maar je moet ook alles afwegen en alles gaan bekijken, of er niet in de omgeving ... Je zal hier wel maar je balkon uit de tuin halen, bij wijze van spreken, of je tuin weghalen, omdat er natuurcompensatie moet komen. Ik ken voldoende gevallen in midden-Limburg ... Met de R73 gingen we de natuurcompensatie zoeken en die vonden we in Lerop. Dat was ver van de R73 af. Daar waren ... Waar een wil is, is een weg en misschien is dat wel de N280.

De voorzitter: De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ik zal hem iets scherper stellen. Stelt u zich voor, we gaan mee met uw motie, deze natuurgronden worden niet onteigend, er komt een nieuw voorstel van de Gedeputeerde naar ons als Provinciale Staten en die eigenaar van die gronden is het er weer niet mee eens. Gaan we dan weer een motie indienen met elkaar of gaat de heer Peters dan weer een motie indienen om ook die onteigening tegen te gaan, omdat er alternatieven zijn?

De voorzitter: De heer Peters.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ik ben naar de stukken gaan kijken die te koop zijn en waar natuurcompensatie zou kunnen, zelfs vochtige en droge grond. Ik heb al die dingen allemaal beluisterd in twee en een half uur. Daar zijn er mogelijkheden en die eigenaren willen verkopen. Dan denk ik bij mezelf: die mogelijkheden moet je toch helemaal uitgediept hebben om uiteindelijk te komen tot een afgewogen voorstel? Het gaat mij erom dat iedereen tevreden is. Dat is eigenlijk de afweging waarom ik deze... Prachtig, die motie die we samen indienen met een hele hoop mensen, waar er waarschijnlijk een dikke meerderheid voor is, maar die motie komt eigenlijk vijf minuten te laat, zou ik bijna zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, voorzitter. Ik heb even een verduidelijkende vraag, want de motie is nog niet rondgedeeld en ik wil proberen het goed te begrijpen. Ik heb een vraag aan de indiener.

De voorzitter: Uiteraard. Ik heb ook gezegd dat u daar de gelegenheid voor krijgt.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja. Is het uw bedoeling om het College de opdracht te geven om even een pas op de plaats te maken en eerst op zoek te gaan naar alternatieven en dan pas het proces verder in te zetten?

De voorzitter: De heer Peters.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Mijn bedoeling is om te kijken of er nog mogelijkheden zijn. Ik weet ook dat het kort dag is. Ik heb de dingen gezien, zoals ik ze gezien heb. Als het niet zo is, dan is het niet zo

en dan moet die N280 toch doorgaan, met het is wel de bedoeling dat we... Omdat we laat zijn ingesprongen in het verhaal, de trein was al weg; kunnen we nog iets betekenen voor deze twee ondernemers waar het om gaat? Want uiteindelijk gaat het om twee ondernemers die als ware heel ver van het tracé af liggen en waar er wel mogelijkheden voor zijn. Maar dat is even mijn beleving. Als straks iemand tegen me zegt 'mijnheer Peters, u heeft ongelijk', nou, dan heb ik ongelijk. Dan heb ik de poging in ieder geval gedaan.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, want ik vind het op zich wel sympathiek, hè, maar zoals ik het begrijp zijn die percelen aangewezen in het vastgestelde inpassingsplan. Als je daar dan nu weer aan gaat zitten rommelen met een motie of een amendement - dat maakt eigenlijk niet zoveel uit - dan wordt dat PIP eigenlijk onhaalbaar bij de Raad van State en dan loop je de kans dat je dus een vertraging van anderhalf jaar hebt, over de duim, met een kostenplaatje van ongeveer € 20 miljoen. Vindt u dat een acceptabel...

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Nee.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat vindt u niet acceptabel?

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Nee. Ik vind het acceptabel als we kunnen komen samen tot een oplossing en als dat zou leiden tot oponthoud vind ik het niet acceptabel. Dat heb ik in de eerste woordvoering ook al gezegd.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Oké. Dank u wel.

De voorzitter: Helder antwoord. De heer ... Nee. Mevrouw Van der Pol.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Mijnheer Peters, vooropgesteld, wij voelen de pijn, hè, en de schuring, maar oprecht: u heeft ook met mijnheer Bongers gesproken. Vooropgesteld is dat hij aan heeft gegeven: die N280, dat project moet doorgaan. Dat heeft u ook gehoord bij hem, neem ik aan.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ja.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Zullen we dan voorkomen dat het PIP en de procedure ter discussie kunnen worden gesteld. Als dat betekent dat het niet handig is om met deze motie op de proppen te komen, is dat misschien toch beter.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ja, maar goed, dat had ik graag ... Fijn dat u dat zegt, maar dat had ik ook wel graag even van de Gedeputeerde gehoord. Daarom heb ik gezegd: ik leg hem even voor. Als dat enigszins een struikelblok is voor wat dan ook, maar de intentie is aanwezig om toch in gesprek te blijven, dan heb ik bereikt voor de burger wat ik wil bereiken en daar ben ik hiervoor aanwezig. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel en dank u wel, mijnheer Peters.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Dank je wel.

De voorzitter: De motie wordt inmiddels rondgedeeld. Ik kijk even of de Gedeputeerde hem ook heeft en of die meteen kan reageren. Ik kijk ook even of dat voor allebei de Gedeputeerden zo zou zijn. Een paar minuten schorsing om even goed voor te bereiden. Loopt u vooral niet te lang weg, want ik wil het zo kort mogelijk houden.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren wilt u uw plaatsen innemen? Dan kan ik de vergadering heropenen. Ik heropen de vergadering en geef het woord aan Gedeputeerde Demollin.

Gedeputeerde Demollin: Dank u wel, voorzitter. Ik begreep van hetgeen het CDA nog aangaf, daar kunnen we aangeven dat wat we kunnen doen om dit te voorkomen, dat was eigenlijk de aanleiding van de vraag, hoe gaan we dit nu beter aanpakken om dit te voorkomen, is dat we in een eerder stadium kunnen gaan starten met de grondverwerving vooruitlopende op het PIP. Dus bijvoorbeeld als de contouren van het project duidelijk zijn, dan gaan starten, zodat het niet achtereenvolgend is maar dat je in ieder geval snelheid kunt boeken.

Dan wil ik ingaan op het verhaal van mijnheer Peters. Het voorstel dat vandaag voorligt ziet niet toe op onteigening. Het voorstel dat vandaag voorligt, ziet toe op het leggen van een titel om uiteindelijk te komen tot onteigening, als we niet in staat zijn om tot een minnelijke oplossing te komen. Als ik u goed begrijp, dan vraagt u: nou, beste College, ga u nu zo optimaal mogelijk inzetten om datgene wat deze burger of deze boer echt wil vermijden, om jullie daarvoor in te zetten en er ook voor te zorgen dat dat niet gebeurt. Nou, daar zijn we heel hard mee bezig. Dus hetgeen wat u vraagt, dat gaan we doen. En om die reden is de motie die u heeft ingediend overbodig en ontraden we hem ook. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Demollin. Gedeputeerde Kuntzelaers. Nog niet helemaal, want de heer Peters wil toch nog even een vraag stellen. Ga uw gang.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Ik vraag: is dat een toezegging?

Gedeputeerde Demollin: Dat is een toezegging.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel.

Gedeputeerde Demollin: En dan komen we op de termijn, want dat ik leer ook snel, we gaan ons best doen om dat mee te nemen in het verhaal dat we in de nota grondbeleid gaan neerleggen.

De voorzitter: Mijnheer Peters, heeft dat consequenties voor de motie?

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Dat betekent dat ik die motie niet indien, zoals gezegd overbodig.

De voorzitter: Dan is de motie bij deze ingetrokken. Dank u wel, mijnheer Peters, dan geef ik nu het woord aan Gedeputeerde Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel voorzitter. Twee vragen nog van de heer Koopman, of mevrouw Koopman en de heer Ijpelaar. Ja, er kan veel veranderen in een termijn. Mevrouw Koopman, u stelde de vraag over het deel van de weg dat in de gemeente Leudal wordt afgewaardeerd en waar ook de fietsstroken worden gecreëerd. Daar wordt afgewaardeerd van 80 naar 60 km per uur. De gemeente Leudal kan daar zelfstandig mee aan de slag. En, zoals ik zojuist begreep, starten de werkzaamheden dan volgend jaar zomer na de bouwvak, dus dan wordt er aan de slag gegaan met die maatregelen. Mochten er nog gedetailleerdere vragen zijn over aanpassingen van wegvakken of heel specifieke zaken over overgangen, dan kunnen we altijd nog in gesprek met de ondersteuning om te kijken of we daar op heel gedetailleerde vragen nog dieper antwoorden kunnen geven.

En de heer Ijpelaar de hele grote vraag: wat betekent een eventuele verandering van het aankopen van gronden voor de grote portefeuille infrastructuur en misschien ook wel voor andere portefeuilles als het gaat over het verwerven van gronden? Het is altijd prettig als er al ruimte is om compensatie te kunnen creëren, maar daar zitten wel haken en ogen aan. Want juridisch mag je niet zomaar in Mook en Middelaar een stuk

grond kopen en zeggen: dat is compensatie voor een weg in Eijsden. Dat dan 10 jaar van tevoren doen, 10 jaar van tevoren elders natuur creëren, daar zitten wel nog nuances in. Mijn collega's zullen in het grondbeleid daar dieper op in kunnen gaan en ook in de doorkijk richting de infraportefeuille zal ik ervoor zorgen dat een antwoord waar de daadwerkelijke voordelen voor de infraportefeuille zitten nog aan u doorgeven.

De voorzitter: De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, we willen allemaal lunchen, dus ik maak even tempo. Maar toch nog even een verduidelijkende vraag: wat betekent het nu als we dat in het grondbeleid nu niet fixen? Of als dat nu niet gebeurt, dat preventief aankopen van die gronden, wat betekent dat dan voor uw portefeuille op het moment dat wij de motie waar onze naam ook onder staat gaan uitvoeren? Is die dan uitvoerbaar nog in de tijd dat wij het PIP vaststellen en dan een zeer zorgvuldige procedure zoals voorgesteld ook in de motie gaan toepassen op het verwerven van gronden ten behoeve van natuurcompensatie.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, ik probeer even te begrijpen waar de zorg van de heer Ijpelaar vandaan komt. U stelt eigenlijk: als we hier een heel doorwrocht proces door moeten en we hebben niet van tevoren al gronden beschikbaar, dan ziet u een mogelijke hindernis ontstaan bij het realiseren van projecten. Die zorg begrijp ik. Ik denk dat we die goed kunnen voorstellen. Er is ook hier niemand aan de kant van GS die denkt: we moeten extra hindernissen opwerpen om te kunnen komen tot het realiseren van projecten. Daarom zullen wij nadrukkelijk daarbij, op het moment dat dit beleid naar u toekomt, rekening houden met deze zaken, want er zullen juridische haken en ogen aan zitten en die zullen we dan ook in beeld brengen.

De heer Ijpelaar (CDA): Maar de motie blijft uitvoerbaar op het moment dat we deze zo gaan vaststellen, zo meteen?

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, wij gaan ervoor zorgen dat een zo goed mogelijke inbedding van die motie naar u toe komt. Het voordeel aan een motie is dat het niet zoals een amendement meteen keiharde kaders neerknalt, zodat er onverantwoorde beslissingen meteen genomen zouden kunnen worden. Het geeft ons alle tijd om de redelijkheid en billijkheid van de motie en de uitwerking daarvan te kunnen inbedden in het beleid. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel en dank u wel voor de beantwoording Gedeputeerde. Daarmee zijn we aan het einde van de beraadslaging van dit agendapunt en gaan wij over naar stemmingen. Allereerst stemmen wij over het gewijzigde voorstel. Daarna gaan we stemmen over motie 3035. Ik breng in stemming gewijzigd G-23-006 Statenvoorstel onteigening 280 brief GS van 11-10-2023. De stemming is geopend. Alle stemmen zijn uitgebracht. Het voorstel is aangenomen met 40 stemmen voor en 1 stem tegen. Gaan we stemmen over motie 3035 Van der Pol cum suis inzake volkomen gedwongen onteigening voor natuurcompensatie. Er is een stemverklaring van de heer Vaessen.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel voorzitter. Ja, zoals wij ook hebben gezien uit de stukken die bij het voorstel zaten en in de beantwoording van GS gaat de Provincie eigenlijk al heel erg voorzichtig om met het onteigeningsinstrument. Dat is ook terecht wat ons betreft. Soms kan het vanuit het algemeen belang niet anders dan als ultimum remedium dit toch toe te passen. Voor D66 is onteigening voor natuurcompensatie onlosmakelijk verbonden met het werken aan infraprojecten en we willen die er niet specifiek uittillen. Daarom zullen we tegen deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Driessen had ook een stemverklaring.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ja voorzitter, hoewel onteigenen voor ons sowieso altijd een principieel probleem is, zijn aanscherping van onze eigen normen en waarden daaromtrent en onze processen wel wenselijk, dus we zullen deze motie ook steunen.

De voorzitter: Dank u wel, ik kijk even rond. Dan wordt nu de motie in stemming gebracht. Stemming is geopend. Ik wacht nog op een stem. Die is nu uitgebracht. De motie is aangenomen met 33 stemmen voor en 8 stemmen tegen.

Daarmee zijn we gekomen aan een schorsing om ook even samen te kunnen lunchen. Het is nu 12.25 uur. Ik stel voor dat we de vergadering ... voordat u allemaal wegloopt, een punt van orde.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ja, kort punt van orde voorzitter volgens mij staat op de agenda alleen nog de moties vreemd, dat zijn er niet heel veel vandaag denk ik. Ik zou willen voorstellen om die af te maken en dan vervolgens te lunchen.

De voorzitter: Het is altijd de goden verzoeken om te zeggen dat het niet veel is. Het zijn er zes en de lunch staat klaar, maar ja u gaat over uw eigen orde. Dus denk ik dat we met handopsteken maar moeten stemmen. Gaan we lunchen of steunen wij het voorstel van de heer Driessen om de vergadering af te maken? Het voorstel is doorvergaderen. Wie is voor doorvergaderen?

Dan gaan we nu lunchen. We gaan verder doorvergaderen maar dat stellen we dan drie kwartier uit. De vergadering is geschorst tot 13.15 uur.

[SCHORSING]

10 Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: Dames en heren, mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen. Ik heropen de vergadering. Dames en heren, aan de orde is agendapunt 10, de moties vreemd aan de orde van de dag. Zoals eerder al gememoreerd, zijn er zes moties ingediend. Alle zes de moties zijn gericht richting het College, dus we roepen het College op. Nog even voor u de spelregels daarbij. De indiener krijgt zo dadelijk de gelegenheid om de motie toe te lichten en dat gaat zonder interrupties. Dan reageert het College op de motie en zal er ook een appreciatie bij geven. Vervolgens heeft u de gelegenheid om in één keer een heel duidelijke toelichtende vraag te stellen en dan kijken we wel even of die gericht is richting het College of richting de indiener. Dan hebben wij de spelregels weer even toegelicht. Als eerste op de agenda is de motie vreemd 3036: verbetering van vroegsignalering door gemeenten bij financiële schulden van individuele huishoudens in de provincie Limburg. Ik geeft daarvoor het woord aan de heer Zeedzen namens de BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Dank u wel voorzitter. Een onderwerp dat mij zeer nauw aan het hart gaat: armoedebestrijding. En daar ben ik niet alleen in, dat is denk ik een breedgedragen iets in deze Staten. Vandaar deze motie. Een week of twee geleden keek ik naar het programma Pointer, daar kwam een reportage aan bod waarin werd gesteld dat er binnen de gemeenten enorme verschillen zijn in de toepassing van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening, waarbij een verplichting ligt binnen de gemeente om een actieve rol te spelen maar in de realiteit blijkt dat de uitvoering daarvan zeer divers is. Sommige sturen een email, sommige bellen, andere gemeenten doen een huisbezoek, anderen doen niets. Dus ik dacht, daar is nog een rol weggelegd voor de Provincie om daar iets in te kunnen betekenen. Met deze motie roep ik overigens niet op die verantwoording bij de gemeenten weg te halen. Daar ligt hij wettelijk gezien. Ik duid meer op de morele verplichting van de Provincie om daar de gemeenten te kunnen ondersteunen waar dat mogelijk is. Ik ga dan nu het dictum voorlezen van de motie: 'Verzoekt het College van Gedeputeerde Staten: een inventarisatie te maken van de huidige situatie, aanpak en beschikbare middelen omtrent vroegsignalering van financiële schulden bij inwoners van de gemeenten van Limburg; in kaart te brengen welke knelpunten er zijn en welke ondersteuning gemeenten nodig hebben om de vroegsignalering van financiële schulden te verbeteren; op basis van deze inventarisatie en knelpuntenanalyse, concrete acties en

aanbevelingen te formuleren om samenwerking, voorlichting en het gebruik van beschikbare middelen te verbeteren; en gaat over tot de orde van de dag.' Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Zeedzen. Dan geef ik het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voorzitter, dank u wel. Goed om te horen dat niet alleen de heer Zeedzen, maar volgens mij een breed gedeelte van deze Staten, het onderwerp armoede en schuld heel na aan het hart gaat. Het gaat ook deze Gedeputeerde heel na aan het hart en de afgelopen periode is ook in deze Staten heel veel aandacht geweest voor het onderwerp armoede. Er is een amendement aangenomen en dat was volgens mij het amendement Kuntzelaers, als het gaat over armoede en laaggeletterdheid afgelopen periode dat daar al over gaat. Dat amendement loopt ook nog gewoon door, dat staat er. Kuntzelaers-Van Bijnen was het, ja klopt. Maar ik heb eigenlijk heel goed nieuws voor de heer Zeedzen want de oproep, daar zijn we eigenlijk al volop mee aan de slag. Als het goed is komt er volgende week in het College het beleidskader en dan staat de oproep en de aanpak die ook gevraagd is in de motie van mevrouw Smeets bij de begroting, wordt daar volop al in beantwoord. Dus dank voor deze motie, maar we zijn er eigenlijk al volop mee aan de slag. En vertrouw het College erop dat dat ook volgende week goed komt.

De voorzitter: Ik kijk even naar de heer Zeedzen, want ik kan mij voorstellen dat deze informatie voor u reden is tot ... Ik ga het niet verder invullen.

De heer Zeedzen (BBB): Dank u wel mijnheer Van Caldenberg. Fijn dat deze informatie mij bereikt. Ik twijfel er ook niet aan dat er al zeer goede stappen genomen worden. Ik ben graag bereid om die beleidskaders af te wachten en hopelijk daarin terug te zien, of hopelijk, daar ga ik van uit, dat weet ik zeker, daarin terug te zien dat we samen aan hetzelfde touw trekken. Dus bij deze wil ik dan de motie graag terugtrekken.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Zeedzen. En motie 3036 is hiermee ingetrokken. Dan komen bij 3037 de motie vreemd 'Symposium, gezondheidseffecten, industriële windturbines' en ik geef daarvoor graag het woord aan de heer Huizing namens de BBB.

De heer Huizing (BBB): Dank u voorzitter. In zekere zin is dit mijn maidenmotie. Er is al een andere ingediend, op zeer bekwame wijze door onze fractievoorzitter. Ik sta hier qua moties voor het eerst, dus mocht ik ergens procedureel uit de bocht vliegen, dan mag je me rustig tot de orde roepen. Ja, deze motie. Waarschijnlijk heeft u deze week meegekregen dat er in Frankrijk negen windturbines zelfs afgebroken moeten worden op last van de rechter. Dit vanwege het grote aantal dode vogels dat deze turbines tot gevolg hebben gehad. De motivatie van de rechter was interessant. Hij stelde dat er onvoldoende informatie was verstrekt tijdens de procedure die heeft geleid tot de vergunning van deze turbines. Inmiddels staan er in Nederland, inclusief het Nederlandse deel van de Noordzee, ongeveer 3.000 windturbines en het aantal zal waarschijnlijk nog wel groeien. BBB maakt zich ernstig zorgen naar aanleiding van contacten die we hebben gehad met mensen. Oh, het spreekgestoelte valt uit elkaar. Maar ik denk dat hij de rest ... we zijn echt allemaal aan vakantie toe. BBB maakt zich ernstig zorgen naar aanleiding van contacten die we hebben met mensen die in de omgeving van deze turbines wonen en werken. Over de overlast die ze veroorzaken, en dat beperkt zich niet alleen tot overlast, maar ook tot behoorlijk ernstige gezondheidsklachten. We hebben onze twijfels op dit soort mogelijke klachten in de aanloop naar de vergunning van deze turbines altijd voldoende in overweging zijn genomen en worden hier wel in gesteund door wat recente onderzoeksresultaten. Om te voorkomen dat we in Limburg in een situatie komen zoals in Frankrijk, maar ook dat de gezondheid van mensen nodeloos in gevaar komt, zouden we graag op een gestructureerde wijze meer inzicht krijgen over deze onderzoeksresultaten. Daarom verzoeken wij het College om een symposium te organiseren waarin deze resultaten gepresenteerd gaan worden. Dan zal ik even een paar punten uit de motie naar voren lichten en daarna het dictum voorlezen. Ja goed, we constateren dat we in het coalitieakkoord er eigenlijk al toe opgeroepen hebben op pagina 57. Ik citeer even:

'Ten aanzien van de gezondheidseffecten van windenergie volgen wij nieuw onderzoek op de voet. Komen uit het onderzoek nieuwe inzichten, dan zullen wij er ons daar op kritische wijze toe moeten verhouden.' Er zijn inmiddels meer onderzoeken, zelfs sinds het schrijven van het coalitieprogramma, gekomen. Daarom willen wij dus oproepen tot het organiseren van zo'n interactief symposium. En dan lees ik het dictum even voor: 'Verzoekt het College van Gedeputeerde Staten om nog in 19, 19 excuses, ik ben iets ouder, om in 2024 een interactief symposium te organiseren voor Provinciale Staten, waarin de laatste inzichten en resultaten van wetenschappelijke onderzoeken worden gepresenteerd met betrekking tot de gezondheidsaspecten van windturbines; en Provinciale Staten te informeren over de voortgang van de organisatie; en gaan over tot de orde van de dag.'

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Huizing. U heeft volgens mij een nieuw woord in een Nederlandse dictionaire geïntroduceerd: een maidenmotie.

De heer Huizing (BBB): Volgens mij is het één keer eerder genoemd.

De voorzitter: Dan wil ik u de primeur geven, maar helaas.

De heer Huizing (BBB): We gaan het allemaal opzoeken.

De voorzitter: Dank u wel. De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, ik ben wel blij dat de bode dat ding heeft weggehaald. Want dan zou het ... De heer Huizing is echt heel groot. Dit is een motie die is in lijn met het coalitieakkoord. En ja, u vraagt om een symposium om geïnformeerd te worden, de Staten te informeren over de effecten op de gezondheid van windmolens. Ja, daar verzet zich niks tegen en dat is eigenlijk de algemene lijn, als de Staten geïnformeerd willen worden, kunnen we dat organiseren, dus dat sowieso. Ik wilde er wel even gewoon op wijzen dat we in 2022 een soortgelijke voorlichting hebben gehad en die kunt u ook nog terugkijken als het goed is, Maar we zijn van harte bereid om ook dit weer te organiseren, want ik kan me ook voorstellen dat een groot deel van de Staten ook weer nieuw is ten opzichte van 2022. En de tijd heeft verder ook niet stilgestaan, dus we kunnen deze motie oordeel Staten geven.

De voorzitter: Dank u wel, ik kijk even of de behoefte is aan een vraag. Dat is het geval. Mevrouw Wesseling had een vraag en de heer Sol heeft een vraag. Als u er even bij zegt aan wie? Dan weet ook de Gedeputeerde dat hij misschien beter niet kan gaan zitten, maar kan blijven staan.

Mevrouw Wesseling (D66): Ik heb een vraag aan de heer Huizing eigenlijk nog voor extra toelichting hierop.

De voorzitter: Dan mag de heer Huizing alvast deze kant op komen dan gaat hij heel goed luisteren.

Mevrouw Wesseling (D66): Ik besprak net al zojuist even met hem buiten de interruptiemicrofoons. Ik denk dat het heel belangrijk is dat wij onze Staten goed informeren dus die lijn van de Gedeputeerde volg ik ook. Alleen het zou niet zo moeten zijn dat het een kwestie is van vijf minuten informatie verstrekken en dan met zijn allen als Staten daar al een discussie over voeren en daar iets van gaan vinden. Dus dan zou het goede informatievoorziening moeten zijn over die wetenschappelijke onderzoeken wat ons betreft en vervolgens natuurlijk ook ruimte om daar aanvullende vragen over te stellen of daar enige discussie over te voeren. Maar een interactief symposium klonk bij mij in de oren toch iets meer de variant van vijf minuten informatie en dan maar los de discussie erover voeren. Dus toch nog ook even via de microfoons: hoe staat u daarin mijnheer Huizing?

De heer Huizing (BBB): Dank u wel voor deze vraag. Het is wat ons betreft wel inderdaad de bedoeling om iets meer dan vijf minuten informatieverstrekking en -uitwisseling. Misschien even afpellen. Het woord symposium is toch wel bewust gekozen om het wel aantrekkelijk te maken voor de mensen die wij zouden willen uitnodigen. Dat is denk ik iets aantrekkelijker dan een technische briefing. Interactief, daar moeten we even over nadenken hoe we dat precies vorm gaan geven, maar ik denk wel dat de informatie die verstrekt gaat worden aanleiding zal zijn voor mij en andere mensen om daar vragen over te stellen. Zo moet u het woord interactief zien.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u voorzitter. Een vraag aan de heer Huizing over zijn onderwerpkeuze, want ik spreek ook regelmatig met mensen die zich uiten over gezondheidsklachten of -effecten van windmolens. Het RIVM is niet voor niks door de minister gevraagd om een samenvattend onderzoek op te leveren om de wetenschappelijke studies in dit verband te bundelen, te beoordelen en daar ook een rapportage over aan te leveren. Dus in ieder geval vraag ik mij af wat de timing is. En het probleem bij heel veel studies is dat die allemaal zijn gebaseerd op zelfrapportage en dat er heel weinig goed controleerbare, gereviewde onderzoeken beschikbaar zijn. En voor zover die er zijn, wijzen die erop dat er niet onmiddellijk aanleiding is voor allerlei klachten. Er zijn natuurlijk heel veel onderwerpen waar sprake kan zijn of zelfs gewoon is van gezondheidseffecten. Gewasbeschermingsmiddelen, bestrijdingsmiddelen en Parkinson, maar ook bijvoorbeeld het verbranden van fossiele brandstoffen, wat in Nederland tot meer dan enkele duizenden voortijdige overlijdens per jaar leidt.

De voorzitter: Kunt u tot uw vraag komen?

De heer Sol (GroenLinks): Dus mijn vraag is, hoe bent u tot deze onderwerpkeuze gekomen?

De heer Huizing (BBB): Als ik met uw voorlaatste vraag mag beginnen: ik denk dat het u vrijstaat en dat meen ik oprecht over de onderwerpen die u noemt waar u zich zorgen over maakt om daar een vergelijkbaar initiatief op te nemen. Dus het feit dat wij dit graag willen, heeft niet zozeer te maken dat we eventueel andere symposia over andere onderwerpen niet wenselijk zouden vinden. Dat even als eerste. De onderwerpskeuze ja, die is toch eigenlijk wel bepaald door, laat ik zeggen wat ik ook in mijn aanhef heb genoemd, de contacten die we hebben met omwonenden, van de mensen die daar wonen. Daar krijg je allerlei dingen te horen, en dan zeg ik ja, ik ben geen arts, ik ben geen onderzoeker. Ik zie wel in onderzoeken dat soort klachten ja, gestaafd als het ware. Dus dan is er wat ons betreft de logische reactie om, laat ik zeggen, los van de geluiden van die mensen, ook eens een keer experts uit te nodigen die daar op een iets meer verantwoorde wijze wat van gevonden hebben.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja voorzitter, dank u en bent u bereid om te wachten tot het RIVM die rapportage klaar heeft, want dat maakt dingen denk ik wel een heel stuk overzichtelijker.

De voorzitter: De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Die RIVM-rapportage is wat ons betreft ook een belangrijk element erin, maar we merken wel dat – laat ik zeggen dat wat het RIVM in het afgelopen jaar ondernomen heeft – dat er gewoon in de wereld wel meer dingen zijn dan alleen wat daarin naar voren komt. Dat is eigenlijk vrij logisch want het is een vrij nieuw gebied. Dus wat dat betreft vinden wij, omdat de Provincie ook bevoegd gezag is en een verantwoordelijkheid heeft, dat wij ook andere elementen erin moeten betrekken. Dus het is eigenlijk en en wat ons betreft.

De voorzitter: Tot slot, de heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Voorzitter, dank u, ja, ik probeer mij een voorstelling te maken van wat andere elementen in dit verband zijn.

De voorzitter: De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Mag ik een voorbeeld noemen? In de RIVM-documentatie die ik tot nu toe gezien heb, wordt bijvoorbeeld als het gaat om geluidsmetingen puur op de gevel van gebouwen gemeten. Dat is prima. Dat is een heel goede maatstaf wat ons betreft, maar ik heb nergens iets kunnen ontdekken over de mensen die, ja dus niet in een gebouw, maar die gewoon in de omgeving werken, wat daar het effect op is. Dus wat ons betreft gaat het erom dat we meer naar voren trekken en meer naar boven halen dan alleen maar wat tot nu toe door het RIVM gerapporteerd is en wellicht straks ook gerapporteerd gaat worden.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Via u aan de heer Huizing: weet u hoeveel dode vogels er in Nederland zijn?

De heer Huizing (BBB): Nee, dat zal een vraag zijn die ik in het symposium misschien aan de orde gesteld zou willen hebben.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik kan u daar wel mee helpen via de voorzitter. Ik ben ook blij met uw compassie voor de vogels, maar dat zijn er 1.150 per minuut, in ieder geval vleeskuikens, 621 miljoen per jaar.

De heer Huizing (BBB): Mag ik daarop reageren voorzitter?

De voorzitter: Ik wacht heel even op de vraag en dan krijgt u daarna uiteraard het woord.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Maar ter geruststelling, de Partij voor de Dieren wil ook geen windmolens in de natuur of in de trekroute voor vogels en vleermuizen. We hebben er trouwens nog een onderzoek om gevraagd, de vorige Statenperiode, toen het speelde met de wind ...

De voorzitter: Probeer het even nu bij de vraag te houden die u wilt stellen. Daar is dit voor bedoeld.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Volgens mij is de motie overbodig, want dat is verwerkt in de herziene landelijke regelgeving. Daar is onlangs een MER geweest. Dat wetsontwerp ligt nu daar ter inzage, er staan ook afstandsnormen in. De Provincie is niet bevoegd voor de gezondheidseffecten op mensen, maar wel bevoegd voor de natuur. Dus waarom geen symposium voor de natuur?

De voorzitter: De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Even ter verduidelijking, een symposium over de natuur, heeft dat dan betrekking op puur de windmolens of in zijn algemeenheid?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nou, ...

De voorzitter: Mevrouw en mijnheer, u zit me wel een beetje weer uit te dagen. We hebben met elkaar afgesproken dat we bij het indienen van de motie vreemd geen debat gaan voeren. En nu zitten we er wel heel dicht tegenaan. Het is bedoeld voor een toelichtende vraag. Ik hou me in. Ik probeer u zoveel mogelijk

ruimte te geven, maar helpt u mij alsjeblieft en uzelf, een toelichtende vraag en daar een antwoord op. Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nou, is de heer Huizing het met mij eens dat die motie overbodig is omdat dat in landelijke regelgeving is verwerkt?

De voorzitter: Fantastisch. Dank u wel. De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Hij is niet overbodig, want anders hadden we hem denk ik niet ingediend. Maar het was mijn reactie net ook al op de heer Sol. Wij willen graag breder en ruimer geïnformeerd worden dan wat nu voorhanden is en dat is de reden om deze motie in te dienen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, is mevrouw Plusquin klaar?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja ik ga eens kijken of hij nu wel een antwoord geeft.

De heer Ijpelaar (CDA): Ik heb wel beluisterd of het Partij van de Dieren is of voor de Dieren.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, alstublieft, een toelichtende vraag.

De heer Ijpelaar (CDA): Oh, ik dacht dat ik een verspreking had gehoord, sorry.

De voorzitter: Een toelichtende vraag, anders moet ik echt streng worden.

De heer Ijpelaar (CDA): Sorry. Dan pak ik deze microfoon voor de toelichtende vraag.

De voorzitter: Als dat helpt ...

De heer Ijpelaar (CDA): Kijk, wij als CDA zijn natuurlijk toch een tikkeltje bestuurlijk, hè? Dus ik voel toch die impuls om een kleine noot te maken over degelijk bestuur en hoe we degelijk samen met elkaar overweg gaan? Kijk, als we elke keer moties gaan maken over informatiesessies die we dan verpakken als symposium, ja, daar hebben we wel moeite mee. Dus daar moeten we wel op letten met elkaar van goh wanneer hebben we nou informatiebehoefte hè? En wanneer kunnen we dat bijvoorbeeld via de commissie gewoon als informatiesessie aanvragen of als mededeling portefeuillehouder, en wanneer willen we nou een symposium? Dus mijn verduidelijkende vraag zou ook zijn aan de heer Huizing: is het symposium bedoeld om ook burgers te betrekken om het breder uit te zetten dan alleen een informatiesessie? Want dat lezen wij er dan uit en als u dat bedoelt, dan kunnen wij het ook zien als burgerparticipatie, en kunnen wij als CDA ook wel meegaan.

De voorzitter: De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Ja, dank voor deze vraag. Inderdaad, het woord symposium is als zodanig natuurlijk vrij beperkt, maar het is inderdaad onze bedoeling om het breder te trekken dan alleen maar het informeren van deze Staten, om daar inderdaad een bredere participatie in te laten plaatsvinden. En hoe breed, daar moeten we het dan even over hebben. Maar dat is in principe wel de intentie van deze manier van dit voorstel.

De heer Ijpelaar (CDA): Dan verwacht het CDA er nog een intelligente opmerking van de Gedeputeerde over wellicht.

De voorzitter: Mijn ervaring is dat ik nooit anders gehoord heb. Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ik heb toch nog een vraag aan de Gedeputeerde, als dat kan?

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Huizing.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Voorzitter, zeg even dat hij blijft staan.

De voorzitter: Toch niet mijnheer Huizing.

Mevrouw Wesseling (D66): Anders moeten we de microfoon maar delen.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling, staat u mij toe dan de vraag richting de heer Huizing eerst te laten stellen door mevrouw Fischer? Dan blijven we niet aan het wandelen.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Ja, dan mag hij daarna weer gaan zitten. Nou, wij vinden dus inderdaad het woord symposium erg groot. En dan niet alleen omdat er alleen maar inputgegevens zouden zijn voor dit gezelschap, maar zelfs als daar de gewone Limburger ook bij komt, vinden wij ja het eigenlijk een beetje jammer dat het alleen maar over windmolens gaat. Er zijn nog meer manieren om te verwarmen en ook die kunnen goed of slecht uitpakken. Als er dan al een symposium komt, zou onze voorkeur gaan naar een iets breder getrokken onderwerp. Niet alleen de windmolens. Dan staan we ... Dat was mijn vraag.

De voorzitter: De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Nou ja, dank u wel. Ja, iets breder, daar ben ik toch wel een beetje huiverig voor. Want ja, dan kan het op een gegeven moment, zeker als je veel mensen erin betreft, wel te brede activiteit worden. Dus we vinden eigenlijk het onderwerp windturbines breed genoeg en ik ben er wel mee eens, dan sluit ik nogmaals aan bij andere sprekers, ook als er onderwerpen zijn die wij heel belangwekkend vinden, waarvan een aantal ook net genoemd zijn, dan denk ik dat het prima is om hier een keer in motievorm over van gedachten te wisselen of we daar ook niet eens iets voor willen organiseren.

De voorzitter: Voldoende mevrouw Fischer?

Mevrouw Fischer (50PLUS): Nou ja, dus dat wordt symposium blijft bestaan, ook al is er één onderwerp?

De heer Huizing (BBB): Misschien kunnen we daar in de bijvoeglijke naamwoorden iets aan veranderen, zodat we u een beetje ter wille zijn.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Dat zou fijn zijn.

De heer Huizing (BBB): Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Huizing. Mevrouw Wesseling had een vraag aan de Gedeputeerde, dan kan die vast een beetje deze kant op komen.

Mevrouw Wesseling (D66): Hij blijft nog stug op zijn stoel zitten, Maar ik begin alvast.

De voorzitter: Hij is met knikkende knieën onderweg.

Mevrouw Wesseling (D66): Ik had nog een aanvullende vraag eigenlijk aan de Gedeputeerde, naar aanleiding van de vragen van de heer Sol. Want nou ja, zo'n technische briefing daar liggen inderdaad veel meer onderzoeken dan alleen de onderzoeken die misschien uitwijzen dat windmolens heel slecht zouden zijn voor van alles en nog wat. Dus ook zo'n onderzoek van RIVM is natuurlijk daar heel belangrijk in en u stond heel positief ten opzichte van deze motie. Dus ik vroeg me eigenlijk af: wanneer daar wetenschappelijke onderzoeken voor geselecteerd worden en onderzoekers die dat gaan toelichten, bent u dan van plan om het bredere plaatje mee te nemen of echt een heel specifieke selectie te maken van een aantal specifieke, kleinere onderzoeken?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, eerst antwoord gevend op de uitdaging van de heer Ijpelaar om toch nog iets intelligents te zeggen over of we burgers gaan uitnodigen. Het intelligente antwoord is: ja. En in de richting van mevrouw Wesseling, wat ons betreft gaan we ervoor zorgen dat in ieder geval toonaangevend wetenschappelijk onderzoek, dat we dat aan u presenteren en dat doen we uiteindelijk proberen we dat zo objectief mogelijk te doen. Dat is de kunst die we nastreven en onderzoeken die positief zijn en onderzoeken die wat kritischer zijn, wat mij betreft probeer je zo transparant mogelijk te zijn en het gevalideerde wetenschappelijk onderzoek te presenteren aan uw Staten, maar zeker ook aan de Limburgse samenleving, daar waar mensen zich daarover zorgen maken.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): En indien mogelijk, dat onderzoek van het RIVM, waar eigenlijk een breder plaatje al wordt getrokken, kunt u daar in de planning mee rekening houden dat die mogelijk ook nog betrokken kan worden bij dit symposium?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dat kunnen we zeker doen. RIVM is in ons land in ieder geval het toonaangevende instituut, hè? Maar er zijn ook in andere landen onderzoeksbureaus. Ook Europa heeft natuurlijk haar eigen onderzoeksbureau, dus we gaan kijken hoe we daar de sprekers van onze buurlanden misschien ook wel bij kunnen betrekken. Maar het RIVM maakt er zeker een onderdeel van uit. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen wij bij de stemming. Als iedereen weer even zorgt dat hij op zijn eigen plek zit en dat is volgens mij het geval. Jullie hebben weer geteld. 41 Statenleden aanwezig. Aan de orde is motie 3037: Symposium, gezondheidseffecten industriële windturbines. De stemming is geopend. Alle stemmen zijn uitgebracht. De motie is aangenomen met 31 voor en 10 tegen. Dan komen we bij gewijzigde motie vreemd 3038: Monitoring implementatie Omgevingswet. Ik geef het woord aan mevrouw Schuurung namens de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Schuurung (PvdA): Ja dank u wel voorzitter. Hij komt er eindelijk echt, de Omgevingswet, tenminste daar gaan we nu nog maar even van uit, op 1 januari. Ja, je weet het maar nooit. Ik heb het wel eens iemand de grootste stelselwijziging sinds de Grondwet horen noemen. Er zitten ontzettend veel mooie doelen achter, maar er bestaan ook ontzettend veel zorgen over de uitvoering en dat kan heel grote gevolgen hebben voor ook de processen hier bij de Provincie. Daarom denken wij dat het goed is om ook als PS een vinger aan de pols te kunnen houden. Daarom heb ik een motie voorbereid die oproept om te monitoren hoe het gaat met de implementatie. Wat de effecten hiervan zijn, welke problemen er hierbij ontstaan en wat hiervan de gevolgen zijn. Dat is een beetje aanmatigend, realiseer ik me op dit moment, of er problemen ontstaan is misschien een betere formulering. Hier in ieder geval een aantal van die zorgpunten in mee te nemen en ook te evalueren of het op provinciaal niveau lukt om de doelen vorm te

geven. En eventueel gebruik te maken van vergelijkbare initiatieven elders en ons hierover in ieder geval de komende tijd ieder half jaar te informeren.

De voorzitter: Leest u nog even het dictum voor?

Mevrouw Schuurin (PvdA): Het volledige dictum is: 'Wij roepen het College op om te monitoren hoe het gaat met de implementatie van de Omgevingswet, wat de effecten hiervan zijn, welke problemen er hierbij ontstaan en wat hiervan de gevolgen zijn; hierin in ieder geval de impact van de decentralisatie en eventuele verschillen in beleid en uitvoering, de procedureduur, de werking van het digitaal stelsel Omgevingswet en het nieuwe omgevingsloket, het nieuwe participatiebeleid en het gebruik van de participatiehandleiding en de nieuwe verhoudingen tussen PS en GS in mee te nemen; te evalueren of het op provinciaal niveau lukt om de doelen, zoals het vereenvoudigen van het omgevingsrecht, de zorgvuldige en verantwoorde implementatie, het inzichtelijker maken van de regels, het integraal denken en handelen, het meewegen van aspecten als gezondheid, veiligheid en duurzaamheid, het sneller aanvragen van vergunningen en het vergroten van de participatie van de omgeving vorm te geven; waar relevant gebruik te maken van vergelijkbare initiatieven bij het Rijk, het IPO of de VNG; PS hierover ieder half jaar te informeren.' Ik dacht, ik probeer het iets in te korten, maar officieel is dit het volledige dictum.

De voorzitter: Dank u wel, geef ik het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Dank voorzitter, hij lijkt er inderdaad echt aan te gaan komen de Omgevingswet. Maar goed, er kan nog veel gebeuren in twee weken, dus wie weet. Ik ga ervan uit dat die er komt en wij zijn ook heel benieuwd hoe het gaat en ja het is ook een sympathieke motie, ik zie ook dat hij inmiddels vrij breed ondertekend is. Ik denk wel, ik hecht eraan om te zeggen dat we in dit Huis denk ik zo goed als mogelijk zou zijn, dat we voorbereid zijn dankzij het harde werk van alle mensen die hier aan de voorkant echt heel veel tijd en energie ingestoken hebben. Tegelijkertijd weten we ook dat we heus wel tegen kinderziekten aan zullen lopen, zeker in de eerste maanden onder de Omgevingswet. Dus ik denk dat het heel goed is om hier ook over te rapporteren. Ik heb ook nog even gecheckt of we dat niet ook al in IPO-verband doen. Dat is niet zo. Dus ik denk dat het goed is dat we dat zelf doen voor zover we dat niet ook al deden. Zoals ik hem interpreteer denk ik dat het goed is dat we rapporteren over ons werk en niet dat het rapporteren over dat werk zelf een hele stapel met werk wordt, dus dat we dat op een pragmatische manier kunnen doen, gewoon met een mededeling portefeuillehouder waarbij we ingaan op de aspecten die in de motie beschreven staan. Dus als ik hem zo mag interpreteren, dan geef ik hem oordeel Staten.

De voorzitter: Dank u wel. Er is geen behoefte aan een toelichtende vraag. Dat zegt ook heel veel. Dan gaan we de motie in stemming brengen. Aan de orde, de gewijzigde motie vreemd: Monitoring, implementatie Omgevingswet met nummer 3038. De stemming is geopend. Ik wacht nog op één stem. Nu zijn alle stemmen uitgebracht. De motie is aangenomen met 34 voor en 6 tegen. Komen we bij de gewijzigde motie vreemd 3039, gewijzigde motie Woordvoerder voor de natuur. Geef ik het woord aan mevrouw Plusquin.

Zonder microfoon [4:13:15]

De voorzitter: Stel ik nu aan de orde de tweede gewijzigde motie 3041. Nou, toch net niet. Gered door de gong, heet dat. Aan u het woord.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Ik ga vandaag de motie toelichten van Woordvoerder voor natuur. In de commissie is besproken de nota Participatie onder de Omgevingswet. Op 1 januari treedt hij in werking zoals bekend, zoals bekend, en terecht ook dat GS met deze nota komt want participatie is een van de hoekstenen van de Omgevingswet. Vroege participatie voordat het juridische traject bij een overheidsbesluit begint. Om te zorgen dat aanvragen voor activiteiten en plannen van meet af

aan zoveel mogelijk de belangen, maar vooral ook de kennis en inzichten van de omgeving meenemen. En terecht is in de nota inclusiviteit en toegankelijkheid een van de uitgangspunten voor alle burgers in de omgeving. Een onderdeel van die omgeving is ook bij veel besluiten de natuur, zoals die lokaal is en dat is op elke plek anders. Maar die natuur kan niet voor zichzelf spreken en daarom deze motie. Wil vroege participatie werkelijk inclusief en toegankelijk zijn, dan moet die natuur ook een stem krijgen via een woordvoerder met kennis van die lokale natuur. Want de natuur is op iedere plek anders en daar zit hem de toegevoegde waarde van vroege participatie voor het juridische traject. Lokale woordvoerders kunnen lokale oplossingen bedenken en inbrengen. Hoe voer je een activiteit zo uit dat de natuur er zo min mogelijk onder lijdt of er zelfs op vooruit gaat? Dat zit hem soms in kleine dingen. Om ieder misverstand te vermijden, het is en blijft zo dat het de initiatiefnemer is, de aanvrager die uiteindelijk beslist of hij of zij de inbreng van die omgeving overneemt, dus ook die van de woordvoerder voor de natuur. Voorzitter, in de commissie heb ik dat ook al naar voren gebracht en verwezen, bij wijze van analogie, naar de motie Rechten voor de natuur die in de gemeente Eijsden als eerste van het land is aangenomen. Die verwijzing heeft het misverstand gewekt dat wij op zoek zijn naar nieuwe juridische bepalingen, nieuwe regels. Voorzitter, dat is juist niet zo. Wij zijn op zoek naar mensen. Mensen die woordvoerder kunnen zijn. En die zijn in Limburg genoeg te vinden. Dat is juist de kracht van deze provincie: het verenigingsleven, de actieve burger, de Limburgse Milieufederatie heeft 102 lid-organisaties. De inspanningsverplichting die de motie vraagt is dus goed na te leven. Ik wil ter afsluiting hiervan een voorbeeld geven. Bij de Sint Matthiaskerk in Castenray is Limburger Jan Jeucken al jaren actief als vleermuisbeschermer. In de nok van de kerk bevindt zich namelijk een unieke verblijfplaats, kraamkamer en een kraamwinterverblijf van de laatvlieger. Een bijzondere vleermuissoort om meerdere redenen. Ik kom daarop terug. Jan is in het nieuws gekomen van De Limburger tot aan De Telegraaf en het Algemeen Dagblad aan toe vanwege zijn bevindingen over de paring van de laatvlieger. Want jawel beste Statenleden, nu wordt het nog interessant. De laatvlieger heeft namelijk relatief de grootste penis van het dierenrijk, maar gebruikt die gelukkig, ter geruststelling, niet voor de penetratie. Het is maar dat u het weet. Is iedereen wakker? Waarvoor dan wel? Nou, dat heeft Jan haarfijn uitgezocht en dat kunt u zo vinden op internet en in de dagbladen. Rode oortjes zijn gegarandeerd voorzitter, maar in alle ernst: Jan is maar een voorbeeld van de vele bevlogen en deskundige Limburgse natuurliefhebbers die er zijn. En vandaar die motie. Ga op zoek naar woordvoerders voor de natuur, bij overheidsbesluiten, bij vergunningen, bij plannen die daar effect op hebben om die zoveel mogelijk van meet af aan natuurinclusief te maken. Dat is de strekking van de motie en daarvoor vraag ik beste Statenleden uw steun. Dan moet ik nog het dictum voorlezen, hè?

‘Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om in de nota participatie onder de Omgevingswet en de bijbehorende handreiking op te nemen dat bij participatie inzake activiteiten en plannen met invloed op de natuur een woordvoerder van de natuur wordt gezocht en gehoord.’

De voorzitter: Dank u wel, geef ik het woord aan de Gedeputeerde voor een reactie. En ik ben nu bovengemiddeld benieuwd.

Gedeputeerde Theuns: Ik zei al, als ik hem nou ontraad, ben ik dan een grote ... Maar goed, alle gekheid op een stokje. De motie van mevrouw Plusquin was niet helemaal een verrassing. Inderdaad heeft u er in de commissie ook al naar verwezen, maar toch even een aantal dingen daarover. We gaan de motie als College wel ontraden en dat heeft een aantal redenen. U zegt in de motie: ‘en de natuur heeft zelf geen woordvoerder en heeft een woordvoerder in vivo nodig.’ Ja, hier in huis werkt toch een heel groot aantal professionals die heel veel aandacht hebben voor de natuur en die daar ook heel veel kennis over hebben. Dus ik zou ook echt willen weerspreken dat bij alles waar wij zelf in de lead zijn of waar wij een bevoegd gezag zijn, dat die kennis niet in huis zou zijn en dat die belangen niet door een levend mens vertegenwoordigd worden. Sterker nog, die worden continu door levende mensen vertegenwoordigd. Daarbij, daar waar er nu participatietrajecten verplicht zijn, dan staat het alle organisaties alle woordvoerders, alle onderzoekers, alle betrokken burgers van Limburg vrij om aan die participatie deel te nemen. En door als overheid in je handreiking op voorhand te zeggen, ja, daar waar participatie niet verplicht is vragen wij jullie om extra aandacht hiervoor te hebben, dan zeggen wij als College: moeten we

dat dan voor elk deelbelang gaan doen? Moeten we dan ook voor de belangen van verkeersveiligheid ... Weet je, je kunt voor alle deelbelangen dan iemand aanwijzen, dus daar zouden wij toch heel erg ver bij weg willen blijven. Ook omdat het uiteindelijk u zei dat zelf ook wel aan een initiatiefnemer is om zelf te participatie in te vullen. Dus we hebben een handreiking daar waar het niet verplicht is om op proces een aantal dingen mee te geven en daar waar wij zelf initiatiefnemer zijn of waar participatie verplicht is, zijn alle belangen in onze ogen meer dan voldoende vertegenwoordigd. En als andere mensen vinden dat het niet zo is, dan staat het hun altijd vrij om deel te nemen aan die participatie. Voorzitter, wij ontraden dus de motie.

De voorzitter: Dank u wel, ik kijk even of er behoefte is aan een toelichtende vraag. Is niet meer aan de orde. Dan kunnen wij overgaan tot stemming over deze motie. Aan de orde is de gewijzigde motie Woordvoerder voor de natuur, met als nummer 3039 inmiddels weer 41 mensen aanwezig. Zeg ik dat goed? Ja, de stemming is geopend. Alle stemmen zijn uitgebracht. De motie is verworpen met 8 voor en 33 tegen. Ik vermoed dat het borreltje na afloop iets langer gaat duren. Wij zijn beland bij motie Vreemd 3040 de gewijzigde motie Onafhankelijke marktverkenning businessplan MAA. Opnieuw geef ik daar het woord aan mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Voorzitter even terug op die vorige motie. Echt bijzonder jammer dat zo'n sympathieke motie echt ontraden wordt door iemand die voor de natuurbelangen dient op te komen.

De voorzitter: Het leven is soms hard.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Echt, ja, vooral als je hier een dier bent, denk ik, in deze provincie. Maar goed verder naar de volgende. In de vergadering van de commissie ESA van 24 november jongstleden stelt de Gedeputeerde in de beantwoording van een van de vragen dat 'op het moment dat de businesscase verlaten wordt in negatieve zin, dan staan wij bij u voor de deur en dan hebben we wat met elkaar te bespreken' einde citaat. De Partij voor de Dieren is van mening dat de businesscase op dit moment uitdrukkelijk in negatieve zin verlaten wordt. Wij bespreken dat dan ook graag. De Gedeputeerde stelt dat de terugloop in de vracht- en passagiersaantallen conform de businesscase is. De mate waarin die terugloop in de objectieve cijfers terug te lezen is, is zeker niet conform de businesscase. En we verwijzen hierbij naar de cijfers van het CBS, die door de insprekers op 24 november jongstleden aan de Staten zijn gepresenteerd, afgezet tegen de prognoses in de businesscase van 2021. Omdat die businesscase en de gerealiseerde resultaten zo ver uit elkaar liggen, wil de Partij voor de Dieren vragen om een onafhankelijk marktonderzoek te laten uitvoeren. Dat is er ten tijde van het opstellen van die businesscase niet geweest. Die prognoses zijn door MAA zelf samengesteld. Iets van: wij van WC-eend ... In de motie Onafhankelijke marktverkenning businesscase MAA vraagt de Partij voor de Dieren aan uw Staten ermee in te stemmen een onafhankelijke marktverkenning te laten uitvoeren en dit onderzoek te laten vergezellen door een analyse die ziet op de financiële risico's voor de Provincie van de toekomstige exploitatie van Maastricht Aachen Airport en dit onderzoek op een zo kort mogelijke termijn te laten uitvoeren en de bevindingen onverwijld te delen met Provinciale Staten. Ik zal het dictum voorlezen: 'Verzoekt het College van Gedeputeerde Staten om een onafhankelijke marktverkenning en prognose te laten uitvoeren door een economisch onderzoeksbureau als het Centraal Planbureau of de CE Delft en dit onderzoek te laten vergezellen van een analyse die ziet op de financiële risico's voor de Provincie Limburg; deze marktverkenning op zo'n kort mogelijke termijn te laten uitvoeren en de bevindingen van deze marktverkenning te delen met Provinciale Staten.' Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Plusquin. Dan geef ik het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Dank u wel mevrouw Plusquin, voor de motie en de korte toelichting vanuit de commissie waar de motie, als ik het zo mag zeggen, geboren is. Ook ik kan me ons gesprek goed herinneren. Het was een stevig gesprek met de commissie over waar de luchthaven staat naar aanleiding van het besluit dat een klein jaar geleden voorzitter door uw Staten is genomen rondom de

toekomst van de luchthaven. Daarin hebben we heel duidelijk met elkaar afgesproken dat het een langjarig commitment is van dit Huis na een lange periode ook van onduidelijkheid over het voortbestaan van de luchthaven. We hebben ook in de commissie met elkaar verhandeld dat wat het College betreft de bandbreedte van de businesscase niet overschreden is. En daaruit heb ik gezegd: als dat wel zo is dan hebben we met elkaar het gesprek te voeren, dus daarin heeft u me juist geparafraseerd. Alleen het gaat er wel om dat op dit moment die toekomst wat ons betreft nog niet in gevaar is. D66, de heer Stocks, heeft mij gevraagd in die commissie: neem de positie in van activistisch aandeelhouder. Dat bedoelde hij niet zoals dat in de kapitalistische markt wordt bedoeld, maar meer van zorg ervoor dat je dicht op het management blijft zitten om ervoor te zorgen dat je goed voeling houdt met datgene wat in het bedrijf gebeurt. Daarvan hebben we ook gezegd, dat doen we ook, dat is ook echt onze rol. Zo zien we dat ook en dat voelt ook als een verplichting naar ons toe naar aanleiding van datgene wat we vorig jaar met elkaar verhandeld hebben. Dus wat dat betreft de noodzaak die mevrouw Plusquin ziet, die zien wij niet. Zien we die wel op het moment dat de bandbreedte van de businesscase zoals die hier in dit Huis besproken is, wordt verlaten, dan verstaan we ons met uw Staten, voorzitter. Maar dat moment is wat ons betreft nog niet aangebroken, dus wij ontraden om die reden ook deze motie.

De voorzitter: Dank u wel, ik zie dat er een toelichtende vraag is door mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, die is niet op de heer Satijn, maar wel op mevrouw Plusquin, dus graag.

De voorzitter: Graag zelfs. Nee de feeststemming zit er al in. Mevrouw Plusquin er komt een vraag voor u. Ga uw gang mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja de SP-fractie deelt uiteraard de zorg van de Partij voor de Dieren, ik ga het niet verkeerd zeggen, maar wat ons betreft komt deze motie ook te vroeg. En dat is zeker omdat we de volgende voortgangsrapportage ook gaan bespreken op 12 januari en ik heb een vraag aan mevrouw Plusquin daarover. Want bent u ook bereid om in ieder geval het gesprek over MMA ook daar weer te voeren? Want we hebben niet alleen iets te bespreken over deze motie, maar nog veel meer onderwerpen rondom MAA.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Nadat we deze motie hebben gedeeld zijn er nog cijfers gepubliceerd op de website van het CBS, het Centraal bureau voor de Statistiek ja. En die liggen voor vracht 72% lager dan van oktober 2022. Over november zijn die cijfers nog niet bekend, nog niet gepubliceerd. Dan laat dat ook een vergelijkbare tendens zien dus niet opeens een enorme groei. Die lijn ziet eruit als een neerstortend vliegtuig. Ja. En een onafhankelijke marktverkenning naast die basisrapportage van aanstaande januari, zou ons een heel handig en zinvol stuk lijken om dat naast elkaar te hebben en het te behandelen zoals we dat nu die motie indienen. Er wordt aangenomen, of de Gedeputeerde erkent officiële cijfers en zegt: inderdaad, we moeten daar toch eens goed naar kijken zoals ik dat ook aan de Staten beloofd heb. Dan kun je die stukken naast elkaar zetten. Vandaar dat wij op dit moment die motie indienen. Maar weet u, dus we zijn nooit te beroerd om een motie voor een tweede of derde keer in te dienen, dus als u nu de handen niet op elkaar krijgt, dan wees gerust. Wij komen terug en we zullen dat blijven herhalen.

Mevrouw Smeets (SP): Ik ben heel blij dat u er net als ons ook aandacht aan blijft geven. Het is vandaag 15 december. Als we dat gaan bespreken op 12 januari, lijkt het me zeer onrealistisch dat we op dat moment al die gegevens hebben. Dus ik vraag u: wacht er gewoon nog even mee, zodat we ook in de commissie dadelijk op 12 januari in het gesprek kunnen voeren over daar waar het echt over moet gaan rondom MAA en dat is wat mij betreft niet alleen maar dit, maar nog veel meer dan dat.

De voorzitter: Dank u wel, maar daar had u eigenlijk al antwoord op gegeven.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, precies. Ja, aandacht aan geven is niet hetzelfde als daden hè? Geen woorden, maar daden. We gaan die motie indienen en we zullen voor januari al meteen een nieuwe motie klaarleggen.

De voorzitter: De heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, even een punt richting College denk ik, of richting mijn collega's. Want 12 januari, volgens mij heb ik iets gemist, maar dan gaan we het sonderen toch? Volgens mij gaan we dan sonderen. Er komt geen rapportage, toch? Nee, dus volgens mij is er ook een beetje verwarring hier in de zaal.

De voorzitter: Dat heeft u bij deze dan opgelost. Dank u wel, dan gaan wij over naar de stemming over ... Nee, mevrouw Fischer, neem me niet kwalijk. Goed dat u zich meldt.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Blijf ik doen hoor. Ik zou graag een stemverklaring af willen leggen. Het is namelijk zo dat wij tegen zullen gaan stemmen, hoewel we van mening blijven dat elk moment en elke mogelijkheid benut moet worden om overlast in geluid en andere uitstoot te beperken. Dat blijft dus wel staan.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Fischer. Er zijn nog meer stemverklaringen, de heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dank u wel voorzitter. Wij gaan op dit moment tegen deze motie stemmen. We delen wel een stukje van de onrust waar de cijfers aanleiding toe geven. Ze liggen weliswaar binnen de bandbreedte van wat bediscussieerd is, maar ik denk dat we ze toch liever anders hadden gezien. Op dit moment spreken we het vertrouwen uit in de cijfers die we hopelijk gaan zien in de herziene basisrapportage die dan sonderend behandeld wordt. Dus die willen we ook afwachten. En daarnaast hebben we kennisgenomen dat de Wnb-vergunning is aangevraagd door mevrouw Van der Wal en we zijn ook wel benieuwd welke impact dat gaat hebben op de luchthaven.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Berghorst, ook een stemverklaring.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter, een jaar geleden, vandaag precies geloof ik, hebben we besluiten over MMA genomen. Zoals u weet, heeft de Partij van de Arbeid toen tegen dat voorstel gestemd. Wij maken ons grote zorgen over de ontwikkelingen daar op het gebied van vluchtbewegingen. Maar op dit moment komt deze motie te vroeg voor ons, dus daarom zullen wij tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Dautzenberg.

De heer Dautzenberg (GroenLinks): Voorzitter, ook GroenLinks is zich ervan bewust dat er al een besluit genomen is. We willen het College ook niet te veel lastigvallen meer in dit kader, maar dat laat onverlet dat er toch signalen zijn die verontrusten en waarbij wij onze vragen willen stellen. Vandaar ook dat we deze motie steunen c.q. mede-indienen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij nu over tot stemming over motie vreemd 3040 Onafhankelijke marktverkenning businessplan MAA. De stemming is geopend. Alle stemmen zijn uitgebracht. De motie is verworpen met 8 voor en 33 tegen.

Komen we bij de laatste motie vreemd nummer 3041 de tweede gewijzigde motie vreemd

Inspanningsverplichting voor het organiseren van het Oud Limburgs Schuttersfeest OLS in 2024. En ik geef het woord aan de heer Peters.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, geachte aanwezigen. Schutterie, schtank, schtief. Ja, laten we het dialect wat extra aandacht geven, hoe ik deze woorden uitspreek. Dat is een taal van: als je naar de schutterij de Limburgers sinds 1906, actueel 118 jaar, laten we vandaag niet kavelen om dat letste bulke. Laten we gewoon kijken dat we allebei de um nao hous gaon en dat we in ieder geval ook volgend jaar hier op het provinciehuis een nieuwe winnaar van de OLS kunnen verwelkomen. Ik denk dat dat de wens is van een echte Limburger die het hart op de goede plaats heeft en die de schutteriewereld met het haert toejuicht. Dat is mijn oproep en ik dacht dat dat bij het laatste agendapunt van dit jaar fantastisch zou kunnen zijn dat wij het letste bulke omzetten in 2024 maar ook weer het eerste van een nieuwe toekomst. Dank u wel.

De voorzitter: Leest u nog even het dictum voor? Het is een afspraak die we met elkaar gemaakt hebben, ook voor de mensen thuis.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Die heb ik niet in dialect, het dictum. 'Een inspanningsverplichting aan te gaan om het Oud Limburgs Schuttersfeest in 2024 mogelijk te maken; alle noodzakelijke medewerking te verlenen aan de gemeente Echt-Susteren of eventueel een andere gemeente, bij de organisatie van het OLS, de benodigde middelen en faciliteiten beschikbaar te stellen om het evenement succesvol te laten verlopen; en gaat over tot de orde van de dag.'

De voorzitter: Dank u wel. Volgens mij ging het in de naam van de gemeente maar dat lost de Gedeputeerde wel op. Het gaat uiteindelijk om de intentie. Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel voorzitter. Laat ik als gedachte meegeven dat inderdaad het dictum iets beknopter was, want in de rondgedeelde versie was de zaak al mooi aangepast, dus ik denk dat wat voorgelezen is we moeten lezen zoals het is rondgedeeld. En dan kijk ik even naar de voorzitter, toch? Ja. De situatie rondom het OLS. Gisteren heeft u ook een mededeling portefeuillehouder ontvangen vanuit het College waarin wij de situatie ook geschetst hebben, zoals wij die hebben meegemaakt de afgelopen dagen. Net zoals u allen heeft u kennisgenomen van de situatie rondom de voorbereidingen van het OLS, editie 2024 en het feit dat de organisatie in Nederweert de zaak heeft teruggegeven aan de federatie. Iedereen met een groot hart voor het OLS maakte zich vanaf dat moment ook zorgen. Het College heeft contact gezocht met de federatie zodra dat mogelijk was en wij hebben daar al aangegeven dat wij, zodra zij een nieuwe koers gekozen hebben, want dat gaan ze komende dinsdag doen, welke stappen zij willen nemen om te komen tot een versie van het OLS in 2024, dat wij daarna meteen met hen het gesprek aangaan om te kijken wat wij kunnen betekenen om dat mede mogelijk te maken. Ik zie deze motie ook als een oproep in diezelfde lijn vanuit de Staten een warm hart voor het OLS en ook voor dat deel van de Limburgse identiteit en het erfgoed waar zij voor staan en waar wij allemaal voor staan. Met warm hart zou ik dan ook willen zeggen: oordeel Staten. Het zou prachtig zijn als de Staten, net zoals het College unaniem deze motie zou steunen.

De voorzitter: Ik kijk even, is het nodig dat we stemmen of kan ik meteen zeggen dat het unaniem is? We gaan wel stemmen, ja we drukken we allemaal het knopje in. De stemming is geopend. Nog één persoon. Ja, deze motie is unaniem aangenomen.

11 Sluiting

De voorzitter: Geachte leden, geachte leden van Provinciale Staten, geachte leden van Gedeputeerde Staten, geachte aanwezigen, allemaal hier in de zaal of via een plek elders, we zijn nu toch echt aan het einde gekomen van deze laatste vergadering van het Limburgs Parlement. En dat is toch een moment om heel even kort nog enige stichtelijke woorden tot u te richten. U heeft ... Ja, ga uw gang.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel, mag ik een heel kort punt van orde maken? We hebben als fracties allemaal een heel mooie kaart van onze bodes ontvangen met mooie wensen voor de feestdagen in het nieuwe jaar en ik wil ze daar denk ik namens de hele zaal heel hartelijk voor bedanken.

De voorzitter: Dan moet ik maar eens proberen overheen te komen. Dames en heren, we hebben er weer een behoorlijk intensief jaar op zitten met elkaar en u heeft weer behoorlijk uw best gedaan. Met 47 personen sterk, 14 partijen, 11 keer een plenaire vergadering bijeen en van de 78 Statenvoorstellen zijn er 77 al dan niet gewijzigd aangenomen. U diende samen 128 moties in en 35 amendementen. En u had ook behoorlijk wat setjes vragen in het verschiet voor het College, maar liefst 105, over de meest uiteenlopende onderwerpen. En dan heb ik de score van eventueel vandaag of de komende week natuurlijk nog niet meegeteld. Ik constateer als uw voorzitter dat dit allemaal keurig gegaan is en dat u uw controlerende taak in ieder geval in kwantitatieve zin goed gedaan heeft. Over de kwaliteit ga ik uiteraard niet.

Geachte aanwezigen, ik weet niet hoe het bij u gaat, in zo'n maand als december, maar zelf is dat altijd wel een moment om toch eens even stil te staan van: waar draait het nu eigenlijk allemaal echt om? En ieder jaar kom ik eigenlijk toch wel weer bij hetzelfde antwoord uit, telkens met iets meer overtuiging dan het jaar ervoor, uiteindelijk er voor elkaar zijn Ik weet het, het klinkt als een cliché, maar ik denk dat we allemaal vandaag de dag genoeg redenen zien dat er best nog wel een tandje bij kan. Helemaal ook in een jaar als 2023, als we dat overal bekijken. Het staat hier en daar vol van spanningen, maar ook van grote veranderingen en van nieuwe werkelijkheden. Als we samen iets hebben mogen leren van een tijd als bijvoorbeeld een coronatijd, is dat sommige problemen niet op te lossen zijn in plenaire vergaderingen van Raden, Staten of Kabinetten. De grote uitdagingen kennen namelijk ook een andere schaalgrootte. Sommige uitdagingen laten zich niet micro-managen en spelen wereldwijd. Als het over klimaat gaat, of over geopolitiek, over fossiele brandstoffen. Er is op vele fronten nieuwe energie nodig en dat geldt ook in onze onderlinge relaties. We maken ons met elkaar over heel wat zaken zorgen. Over vrede, veiligheid, polarisatie, onze leefomgeving en hoe we met elkaar omgaan. En juist daarom moeten we aandacht hebben voor die onderlinge verbindingen. Terug naar de bron. Laten we onszelf de vraag blijven stellen hoe we Limburg beter maken. Laten we met elkaar goed blijven nadenken over de definitie van rollen en taken. Laten we ons blijven realiseren dat we de afstand tussen een systeemwereld en de leefwereld daarbuiten zo klein mogelijk moeten houden. En de proof of the pudding zit volgens mij in de behandeling ook de komende tijd weer van de nieuwe voorstellen. En hoe gaan we dat samen doen? Hebben we de rust om eerst met elkaar eens goed na te denken alvorens al ergens voor klaar te staan? Mijn moeder zei altijd: 'eerst gedaan en dan gedacht, heeft menig in verdriet gebracht.'

Een belangrijk moment voor dit Huis is zeker ook de behandeling van de 8 nieuwe beleidskaders volgend jaar, waarmee we de kans hebben om uit te stralen dat we er echt voor de Limburgers zijn die op 15 maart jullie het vertrouwen hebben gegeven. Daarbij is dit parlement geen brandende hoepel waar Gedeputeerde Staten doorheen moeten springen of vice versa, maar juist een superbelangrijke bondgenoot om samen het goede te doen.

Dan sta ik ook nog graag even stil bij de prachtige woorden van oud-gouverneur baron Berend-Jan van Voorst tot Voorst, die ons dit jaar ontvallen is. 'Limburg is het balkon van waaruit Nederland uitkijkt op de wereld.' Juist nu die wereld zo hard verandert, is het aan ons om het fundament van dat balkon samen te blijven verstevigen.

Dames en heren, alvorens ik de vergadering ga sluiten, wil ik graag van de gelegenheid gebruikmaken om ook net als u dat gedaan heeft het bodeteam ongelooflijk te bedanken voor de enorme ondersteuning het afgelopen jaar op alle terreinen. Dank jullie wel.

En uiteraard zeer op zijn plaats, een welgemeend dank u wel voor de medewerkers van de technische dienst en de helpdesk voor de ondersteuning die ze het hele jaar gegeven hebben, zodat we ook konden vergaderen.

En tenslotte, we hadden helemaal geen Limburgs Parlement gehad of een zinloos parlement gehad als wij niet het hele jaar ongelooflijk geholpen zijn door de ambtelijke organisatie en door de Griffie om te zorgen dat wij ook met alles geholpen werden om hier de besluiten te kunnen nemen. Ook voor hen ongelooflijk veel dank jullie wel.

Echt tot slot wens ik jullie allemaal hier en alle mensen thuis het allerbeste toe de komende dagen. Geniet van de feestdagen, blijf vooral gezond en dan zien we elkaar sowieso in het nieuwe jaar. Geniet van de vrije dagen en ik nodig u allen uit voor een afsluitend drankje beneden in de Grote Staat. Dank jullie wel. De vergadering is gesloten.

(De vergadering eindigde om 14.18 uur)

De notulen van de vergadering van 15 december 2023 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van ... 2024.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. E.G.M. Roemer, voorzitter